

COBISS®

Kooperativni online bibliografski sistem i servisi

COBISS3/Katalogizacija

V5.3-06

Priručnik za korisnike

Institut informacijskih znanosti, Maribor, Slovenija

IZUM®

© IZUM, 2014.

Naslov originala: COBISS3/Katalogizacija, V5.3-06; april 2014

COBISS, COMARC, COBIB, COLIB, IZUM su zaštićene robne marke u posedu javnog zavoda IZUM.

Oracle i Java su zaštićene robne marke korporacije Oracle Corp ili njenih vlasnički povezanih kompanija.

Druge upotrebljene robne marke pripadaju njihovim vlasnicima.

Priručnik uključuje sve dopune od izdavanja prve verzije priručnika u avgustu 2011. do danas. Sadržaj je usklađen s funkcionisanjem programske opreme COBISS3, V5.3-06 i važi i za sve sledeće verzije programske opreme do opoziva ili do objavljivanja nove elektronske verzije priručnika.

© IZUM, poslednje promene sadržaja: april 2014; prevod maj 2014.

ISSN 2350-3521

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	PREDGOVOR-1
O UPUTSTVIMA.....	O UPUTSTVIMA-1
1 UVOD.....	1-1
2 SISTEM UZAJAMNE KATALOGIZACIJE.....	2-1
2.1 Baze podataka	2.1-1
2.1.1 Bibliografske baze podataka	2.1-1
2.1.1.1 Strane bibliografske baze podataka.....	2.1-1
2.1.2 Normativne baze podataka.....	2.1-2
2.1.2.1 Strane normativne baze podataka.....	2.1-3
2.2 Bibliografski zapisi	2.2-1
2.2.1 Unos novog bibliografskog zapisa	2.2-1
2.2.2 Uređivanje postojećeg bibliografskog zapisa	2.2-1
2.3 Normativni zapisi	2.3-1
2.4 Način rada obnavljanjem.....	2.4-1
2.5 Dozvole za uzajamnu katalogizaciju	2.5-1
2.6 Privilegije.....	2.6-1
3 INTERFEJS ZA KATALOGIZACIJU.....	3-1
3.1 Naslovni red.....	3.1-1
3.2 Red menija	3.2-1
3.2.1 Meni Pretraživanje.....	3.2-3
3.2.2 Meni Zapis.....	3.2-4
3.2.3 Meni Uređivanje	3.2-5
3.2.4 Meni Pogled.....	3.2-7
3.2.5 Meni Podešavanja.....	3.2-8
3.2.6 Meni Spremište.....	3.2-9
3.3 Red alata	3.3-1
3.4 Spremište zapisa.....	3.4-1
3.5 Editor zapisa	3.5-1
3.6 Statusni red	3.6-1
4 PRETRAŽIVAČ	4-1
4.1 Polja za pretraživanje	4.1-1
4.1.1 Limitiranje	4.1-5
4.1.2 Komandno pretraživanje	4.1-5
4.1.2.1 Logički operatori	4.1-7
4.1.2.2 Kontekstni operatori	4.1-8
4.1.2.3 Pretraživanje po periodu	4.1-9
4.1.2.4 Limitiranje kod komandnog pretraživanja	4.1-10
4.1.3 Skeniranje	4.1-12
4.2 Pregled pojmova	4.2-1
4.3 Pohranjivanje upita	4.3-1
4.4 Izbor prikaza rezultata pretraživanja	4.4-1

5	PRIKAZIVAČ	5-1
5.1	Osnovni prikaz	5.1-1
5.2	Prikaz u MARC formatu	5.2-1
5.3	Standardni prikaz	5.3-1
6	SPREMIŠTE ZAPISA	6-1
6.1	Radni zapis	6.1-1
6.2	Dodavanje zapisa u spremište	6.2-1
6.2.1	Dodavanje zapisa iz pretraživača	6.2-1
6.2.2	Dodavanje zapisa za isti bibliografski izvor	6.2-1
6.2.2.1	Verzija zapisa iz COBIB-a	6.2-1
6.2.2.2	Verzija zapisa iz lokalne baze podataka	6.2-2
6.2.2.3	Izvorna verzija zapisa	6.2-2
6.2.3	Dodavanje privremeno pohranjenog zapisa	6.2-2
6.3	Uklanjanje jezičaka iz spremišta	6.3-1
6.3.1	Uklanjanje izabranog jezička	6.3-1
6.3.2	Uklanjanje svih, osim izabranog jezička	6.3-1
6.3.3	Uklanjanje svih jezičaka	6.3-1
6.4	Proveravanje zapisa	6.4-1
6.5	Poređenje zapisa	6.5-1
6.6	Upotreba spremišta zapisa prilikom uređivanja	6.6-1
6.6.1	Kopiranje teksta	6.6-1
6.6.2	Kopiranje polja	6.6-1
6.6.3	Kopiranje potpolja	6.6-1
6.6.4	Kopiranje sadržaja potpolja	6.6-2
6.7	Druge mogućnosti za rad u spremištu	6.7-1
6.7.1	Osvežavanje zapisa	6.7-1
6.7.2	Promena prikaza	6.7-1
6.7.3	Štampanje zapisa	6.7-1
6.7.4	Štampanje više zapisa istovremeno	6.7-2
6.7.5	Isključivanje podataka	6.7-3
6.7.6	Prikaz spiska biblioteka	6.7-5
6.8	Podешavanje parametara spremišta	6.8-1
7	EDITOR ZAPISA	7-1
7.1	Upravljanje zapisima	7.1-1
7.1.1	Metoda Uredi zapis	7.1-1
7.1.2	Metoda Preuzmi zapis	7.1-1
7.1.3	Metoda Priredi u novi zapis	7.1-1
7.1.4	Metoda Kreiraj zapis	7.1-2
7.1.5	Metoda Izbriši zapis	7.1-2
7.1.6	Metoda Dodaj lokalni zapis u COBIB	7.1-2
7.1.7	Metoda Proveri zapis	7.1-3
7.1.8	Metoda Privremeno pohrani zapis	7.1-3
7.1.9	Metoda Pohrani kao šablon	7.1-4
7.1.10	Metoda Pohrani zapis	7.1-4
7.1.11	Metoda Promeni masku za unos	7.1-6
7.1.12	Metoda Napusti zapis bez pohranjivanja	7.1-7
7.2	Otvaranje i zatvaranje polja i potpolja	7.2-1
7.3	Unos podataka	7.3-1
7.3.1	Unos sadržaja potpolja	7.3-1

7.3.1.1	Prozor Skup COBISS znakova	7.3-2
7.3.2	Unos kodiranih podataka	7.3-4
7.3.2.1	Šiframik u padajućem spisku	7.3-4
7.3.2.2	Šiframik u odvojenom prozoru	7.3-4
7.3.2.3	Neobavezujući šifrnici	7.3-5
7.3.2.4	Šifrnici za nekodirana potpolja	7.3-5
7.3.3	Menjanje vrednosti indikatora	7.3-6
7.3.4	Unos u polja pod normativnom kontrolom	7.3-7
7.3.4.1	Unos odrednice	7.3-9
7.3.4.2	Povezivanje odrednica	7.3-11
7.3.4.3	Prevezivanje odrednica	7.3-12
7.3.5	Unos pomoću numeratora	7.3-12
7.3.6	Specifičnosti prilikom unosa u polja COMARC/B formata	7.3-13
7.3.6.1	Polja za povezivanje kod kontinuiranih izvora (4XX)	7.3-13
7.3.6.2	ISBN (010)	7.3-14
7.3.6.3	Država izdavanja (102)	7.3-14
7.3.7	Vrednosti koje korisnik unapred definiše	7.3-15
7.4	Dodavanje polja i potpolja	7.4-1
7.5	Brisanje polja i potpolja	7.5-1
7.6	Kopiranje i lepljenje	7.6-1
7.6.1	Kopiranje	7.6-1
7.6.1.1	Kopiranje teksta	7.6-1
7.6.1.2	Kopiranje polja	7.6-1
7.6.1.3	Kopiranje potpolja	7.6-1
7.6.1.4	Kopiranje sadržaja potpolja	7.6-2
7.6.2	Lepljenje	7.6-2
7.6.2.1	Dodavanje teksta lepljenjem	7.6-2
7.6.2.2	Dodavanje polja lepljenjem	7.6-2
7.6.2.3	Dodavanje potpolja lepljenjem	7.6-3
7.6.3	Posebno lepljenje	7.6-4
7.7	Određivanje redosleda polja i potpolja	7.7-1
7.8	Sužen i proširen prikaz zapisa	7.8-1
7.9	Uvid u priručnike	7.9-1
7.9.1	Priručnici COMARC	7.9-1
7.9.2	Drugi priručnici	7.9-2
7.10	Podešavanje parametara editora zapisa	7.10-1
7.11	Menjanje karakteristika polja i potpolja	7.11-1
8	KATALOGIZACIJA	8-1
8.1	Zapis postoji u lokalnoj bazi podataka	8.1-1
8.2	Preuzimanje zapisa	8.2-1
8.2.1	Zapis postoji u COBIB-u	8.2-1
8.2.2	Zapis postoji u mreži COBISS.Net	8.2-2
8.2.3	Zapis postoji u Online katalogu Kongresne biblioteke ili bazi podataka WorldCat	8.2-4
8.2.4	Zapis postoji u ISSN bazi podataka	8.2-6
8.3	Kreiranje zapisa	8.3-1
8.3.1	Zapis kreiramo od početka	8.3-1
8.3.2	Zapis kreiramo priređivanjem sličnog zapisa	8.3-2
8.3.3	Kreiramo šablon za novi zapis	8.3-4
8.4	Ispravljanje i dopunjavanje zapisa	8.4-1

8.4.1	Zapis iz COBISS3/Katalogizacija	8.4-1
8.4.2	Zapis iz COBISS2/Katalogizacija	8.4-2
8.4.3	Uređivanje neposredno u COBIB-u	8.4-4
8.5	Razrešavanje duplikata.....	8.5-1
8.5.1	Duplikat ne postoji u našoj lokalnoj bazi podataka	8.5-1
8.5.2	Duplikat se nalazi u našoj lokalnoj bazi podataka	8.5-2
8.6	Razrešavanje lokalnih zapisa.....	8.6-1
8.6.1	Lokalni zapis je duplikat	8.6-1
8.6.2	Lokalni zapis nije duplikat	8.6-2
9	NORMATIVNA KONTROLA	9-1
9.1	Interfejs za katalogizaciju.....	9.1-1
9.2	Pretraživač	9.2-1
9.3	Prikazivač.....	9.3-1
9.3.1	Osnovni prikaz	9.3-1
9.3.2	Prikaz u MARC formatu	9.3-1
9.3.3	Standardni prikaz	9.3-2
9.4	Spremište zapisa.....	9.4-1
9.4.1	Preuzimanje odgovornosti za zapis	9.4-1
9.4.2	Otkazivanje odgovornosti za zapis.....	9.4-2
9.4.3	Povezivanje odrednica u više bibliografskih zapisa istovremeno	9.4-2
9.5	Editor zapisa	9.5-1
9.5.1	Upravljanje zapisima	9.5-2
9.5.1.1	Metoda Uredi zapis	9.5-2
9.5.1.2	Metoda Kreiraj zapis.....	9.5-2
9.5.1.3	Metoda Preuzmi zapis.....	9.5-2
9.5.1.4	Metoda Promeni masku za unos	9.5-2
9.5.2	Unos pomoću numeratora	9.5-2
9.5.3	Specifičnosti prilikom unosa u polja COMARC/A formata	9.5-3
9.5.3.1	Podaci o izvoru (810).....	9.5-3
9.6	Pripreme za rad s normativnom kontrolom	9.6-1
9.7	Preuzimanje zapisa.....	9.7-1
9.7.1	Zapis postoji u bazi podataka LC/NAF	9.7-1
9.8	Kreiranje zapisa	9.8-1
9.8.1	Kreiramo kompletni zapis	9.8-1
9.8.2	Kreiramo kratki zapis.....	9.8-2
9.8.3	Kreiramo šablon za novi zapis	9.8-4
9.9	Ispravljanje i dopunjavanje zapisa.....	9.9-1
9.10	Razrešavanje duplikata.....	9.10-1
9.11	Razdruživanje zapisa.....	9.11-1
9.12	Usklađivanje bibliografskih s normativnim zapisima.....	9.12-1
10	PRIVREMENO POHRANJENI ZAPISI.....	10-1
10.1	Automatsko pohranjivanje zapisa.....	10.1-1
10.2	Ručno pohranjivanje zapisa	10.2-1
10.3	Pozivanje zapisa za dalje uređivanje	10.3-1
10.4	Definisanje vrednosti unapred.....	10.4-1
10.5	Preimenovanje privremeno pohranjenog zapisa	10.5-1
10.6	Brisanje privremeno pohranjenog zapisa.....	10.6-1
11	RAD SA ZAPISIMA U BRAUZERU	11-1

11.1	Segmenti i klase	11.1-1
11.1.1	Pretraživanje po ključu	11.1-2
11.1.2	Prikazi rezultata pretraživanja i unapred definisani atributi	11.1-2
11.1.2.1	Dodavanje i menjanje prikaza rezultata pretraživanja	11.1-3
11.1.2.2	Brisanje prikaza rezultata pretraživanja	11.1-4
11.1.3	Prikazi rezultata pretraživanja i korisnički definisani atributi	11.1-5
11.1.3.1	Dodavanje i menjanje korisnički definisanih atributa	11.1-5
11.1.3.2	Uređivanje spiska polja i potpolja	11.1-8
11.1.3.3	Pravila za prikaz korisnički definisanih atributa	11.1-8
11.1.3.4	Brisanje korisnički definisanih atributa	11.1-10
11.1.4	Otvaranje interfejsa za katalogizaciju	11.1-10
11.1.5	Priprema zapisa za ispis	11.1-10
11.1.6	Prikaz informacija o bazi podataka	11.1-11
11.1.7	Eksport zapisa	11.1-11
11.1.8	Verifikacija tipologije	11.1-13
11.1.9	Numeratori	11.1-14
11.1.9.1	Dodavanje numeratora	11.1-14
11.2	Radni prostor	11.2-1
11.2.1	Učitavanje zapisa	11.2-1
11.2.2	Izbor zapisa	11.2-1
11.3	Atributi klase	11.3-1
11.4	Upiti	11.4-1
11.5	Prečice	11.5-1
11.5.1	Dodavanje zapisa u prečice	11.5-1
11.5.2	Upotreba prečice	11.5-1
11.6	Relacije	11.6-1
12	ZAPISI U VIŠE PISAMA (LATINICA I ĆIRILICA)	12-1
12.1	Zapisi u latinici	12.1-1
12.1.1	Unos podataka	12.1-1
12.1.2	Pretraživanje podataka	12.1-1
12.2	Zapisi u ćirilici ili u kombinaciji ćirilice i latinice	12.2-1
12.2.1	Unos podataka	12.2-1
12.2.2	Pretraživanje podataka	12.2-1
13	KORISNIČKA PODEŠAVANJA	13-1
13.1	Preporučena podešavanja	13.1-1
13.1.1	Promena veličine prozora	13.1-1
13.1.2	Izbor fonta	13.1-1
13.2	Individualna podešavanja	13.2-1
13.2.1	Veličina slova	13.2-1
13.2.2	Izgled interfejsa za katalogizaciju	13.2-1
13.2.3	Prikaz zapisa u editoru	13.2-1
13.2.4	Prikaz zapisa u spremištu	13.2-2
13.2.5	Prikaz zapisa u rezultatima pretraživanja	13.2-2
13.2.6	Definisanje prikaza rezultata pretraživanja	13.2-2
14	VEZA S DRUGIM SEGMENTIMA PROGRAMSKE OPREME COBISS	14-1
14.1	COBISS2/Katalogizacija	14.1-1
14.2	COBISS3/Fond	14.2-1
14.3	COBISS3/Ispisi	14.3-1

14.4 COBISS2/Ispisi.....	14.4-1
--------------------------	--------

Dodaci

A INDEKSI ZA PRETRAŽIVANJE.....	DODATAK A-1
A.1 Bibliografske baze podataka	Dodatak A.1-1
A.1.1 Osnovni indeks	Dodatak A.1-1
A.1.1.1 Bibliografski podaci.....	Dodatak A.1-1
A.1.1.2 Podatki o sadržaju (predmetne odrednice, klasifikacija)	Dodatak A.1-2
A.1.2 Dodatni indeksi	Dodatak A.1-2
A.1.2.1 Podaci o zapisu	Dodatak A.1-2
A.1.2.2 Bibliografski podaci.....	Dodatak A.1-3
A.1.2.3 Identifikacioni podaci	Dodatak A.1-4
A.1.2.4 Podaci o sadržaju (predmetne odrednice, klasifikacija)	Dodatak A.1-5
A.1.2.5 Kodirani podaci	Dodatak A.1-5
A.1.2.6 Podaci o stanju fonda.....	Dodatak A.1-8
A.1.3 Sufiksi za limitiranje pretraživanja.....	Dodatak A.1-10
A.2 Normativna baza podataka	Dodatak A.2-1
A.2.1 Osnovni indeks	Dodatak A.2-1
A.2.2 Dodatni indeksi	Dodatak A.2-1
A.2.2.1 Podaci o zapisu	Dodatak A.2-1
A.2.2.2 Normativni podaci	Dodatak A.2-2
A.2.2.3 Kodirani podaci	Dodatak A.2-2
B PROGRAMSKE KONTROLE.....	DODATAK B-1
B.1 Bibliografske baze podataka	Dodatak B.1-1
B.1.1 Kontrole u odnosu na karakteristike polja i potpolja.....	Dodatak B.1-1
B.1.2 Kontrole prilikom unosa u potpolje.....	Dodatak B.1-2
B.1.3 Kontrole prilikom pohranjivanja zapisa	Dodatak B.1-4
B.2 Normativna baza podataka	Dodatak B.2-1
B.2.1 Kontrole u odnosu na karakteristike polja i potpolja.....	Dodatak B.2-1
B.2.2 Kontrole prilikom unosa u potpolje.....	Dodatak B.2-1
B.2.3 Kontrole prilikom pohranjivanja zapisa	Dodatak B.2-2
C SKUP COBISS ZNAKOVA	DODATAK C-1
C.1 Znaci za upravljanje	Dodatak C.1-1
C.2 Latinica	Dodatak C.2-1
C.3 Ćirilica	Dodatak C.3-1
C.4 Drugi znaci.....	Dodatak C.4-1
D SPISAK PREČICA ZA IZVOĐENJE NEKIH POSTUPAKA I METODA	DODATAK D-1
E ATRIBUTI ZA PRIKAZ REZULTATA PRETRAŽIVANJA.....	DODATAK E-1
E.1 Bibliografske baze podataka	Dodatak E.1-1
E.2 Normativna baza podataka	Dodatak E.2-1
F PREUZIMANJE IZ STRANIH BAZA PODATAKA	DODATAK F-1
F.1 Online katalog Kongresne biblioteke	Dodatak F.1-1
F.1.1 Pretraživač	Dodatak F.1-1
F.1.2 Prikazivač	Dodatak F.1-1
F.1.2.1 Osnovni prikaz.....	Dodatak F.1-1
F.1.2.2 Prikaz u MARC formatu.....	Dodatak F.1-2

F.1.2.3	Prikaz u originalnom MARC formatu.....	Dodatak F.1-2
F.1.3	Spremište zapisa	Dodatak F.1-2
F.2	WorldCat.....	Dodatak F.2-1
F.2.1	Pretraživač	Dodatak F.2-1
F.2.2	Prikazivač	Dodatak F.2-1
F.2.2.1	Osnovni prikaz.....	Dodatak F.2-1
F.2.2.2	Prikaz u MARC formatu.....	Dodatak F.2-2
F.2.2.3	Prikaz u originalnom MARC formatu.....	Dodatak F.2-2
F.2.3	Spremište zapisa	Dodatak F.2-2
F.3	ISSN.....	Dodatak F.3-1
F.3.1	Pretraživač	Dodatak F.3-1
F.3.2	Prikazivač	Dodatak F.3-1
F.3.2.1	Osnovni prikaz.....	Dodatak F.3-2
F.3.2.2	Prikaz u MARC formatu.....	Dodatak F.3-2
F.3.2.3	Prikaz u originalnom MARC formatu.....	Dodatak F.3-2
F.3.3	Spremište zapisa	Dodatak F.3-2
F.4	LC/NAF.....	Dodatak F.4-1
F.4.1	Pretraživač	Dodatak F.4-1
F.4.2	Prikazivač	Dodatak F.4-1
F.4.2.1	Osnovni prikaz.....	Dodatak F.4-1
F.4.2.2	Prikaz u MARC formatu.....	Dodatak F.4-2
F.4.2.3	Prikaz u originalnom MARC formatu.....	Dodatak F.4-2
F.4.3	Spremište zapisa	Dodatak F.4-2
G	CORES.....	DODATAK G-1
G.1	Interfejs za katalogizaciju	Dodatak G.1-1
G.2	Pretraživač	Dodatak G.2-1
G.3	Prikazivač	Dodatak G.3-1
G.3.1	Osnovni prikaz.....	Dodatak G.3-1
G.3.2	Prikaz u MARC formatu.....	Dodatak G.3-1
G.4	Spremište zapisa.....	Dodatak G.4-1
G.5	Editor zapisa	Dodatak G.5-1
G.5.1	Upravljanje zapisima	Dodatak G.5-1
G.6	Postupci u radu sa zapisima iz baze podataka CORES.....	Dodatak G.6-1
G.6.1	Preuzimanje zapisa	Dodatak G.6-1
G.6.2	Ispravljanje i dopunjavanje zapisa	Dodatak G.6-2
G.7	Indeksi za pretraživanje.....	Dodatak G.7-1
G.7.1	Osnovni indeks	Dodatak G.7-1
G.7.2	Dodatni indeksi.....	Dodatak G.7-1
G.8	Programske kontrole	Dodatak G.8-1
G.9	Atributi za prikaz rezultata pretraživanja	Dodatak G.9-1
H	ISPISI.....	DODATAK H-1
H.1	Ispisivanje	Dodatak H.1-1
H.1.1	Priprema i ispis	Dodatak H.1-1
H.1.2	Priprema i ispis po satnici	Dodatak H.1-1
H.1.3	Pretraživanje pohranjenih datoteka sa ispisima.....	Dodatak H.1-3
I	SPISKOVI.....	DODATAK I-1
I.1	Spisak ispisa.....	Dodatak I.1-1
I.2	Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa.....	Dodatak I.2-1

I.2.1	Spiskovi KAT-SPI-01 i KAT-SPI-03.....	Dodatak I.2-1
I.2.2	Spisak KAT-SPI-02	Dodatak I.2-1
I.3	Opis pojedinih ispisa	Dodatak I.3-1
I.3.1	KAT-SPI-01: COMARC – bibliografski zapisi	Dodatak I.3-1
I.3.2	KAT-SPI-02: COMARC – normativni zapisi	Dodatak I.3-1
I.3.3	KAT-SPI-03: COMARC – bibliografski s normativnim zapisima (FC)	Dodatak I.3-1
I.4	Primeri ispisa	Dodatak I.4-1
J	PODACI ZA DALJU OBRADU	DODATAK J-1
J.1	Spisak ispisa.....	Dodatak J.1-1
J.2	Unos ulaznih parametara za pripremu ispisa	Dodatak J.2-1
J.2.1	Eksporti KAT-EKS-01 i KAT-EKS-02.....	Dodatak J.2-1
J.3	Opis pojedinih ispisa	Dodatak J.3-1
J.3.1	KAT-EKS-01: Podaci u MARC 21 formatu	Dodatak J.3-1
J.3.2	KAT-EKS-02: Podaci u Dublin Core formatu	Dodatak J.3-1
K	BIBLIOGRAFIJE I SPISKOVI PREDMETNIH ODREDNICA	DODATAK K-1
K.1	Ispisivanje	Dodatak K.1-1
K.1.1	Priprema i ispis	Dodatak K.1-1
K.1.2	Pretraživanje pohranjenih datoteka sa ispisima	Dodatak K.1-2
K.1.3	Priprema parametarskih datoteka	Dodatak K.1-4

SLIKE

Slika 3-1: Brauzer – pristup interfejsu za katalogizaciju	3-1
Slika 3-2: Interfejs za katalogizaciju	3-3
Slika 3.2-1: Bibliografski zapis – spisak metoda.....	3.2-2
Slika 3.2-2: Pretraživanje – spisak metoda.....	3.2-3
Slika 3.2-3: Zapis – spisak metoda.....	3.2-5
Slika 3.2-4: Uređivanje – spisak metoda (izabrano je polje za unos).....	3.2-7
Slika 3.2-5: Pogled – spisak metoda.....	3.2-8
Slika 3.2-6: Podešavanja – spisak metoda.....	3.2-9
Slika 3.2-7: Spremište – spisak metoda (izabran je zapis iz lokalne baze podataka)	3.2-10
Slika 4-1: Pretraživač	4-3
Slika 5-1: Prikazivač	5-2
Slika 6-1: Spremište zapisa	6-2
Slika 6-2: Spremište zapisa – spisak metoda iz priručnog menija	6-3
Slika 6.4-1: Programski ustanovljene greške.....	6.4-1
Slika 6.5-1: Prozor Izbor zapisa za poređenje	6.5-1
Slika 6.5-2: Prozor Poređenje zapisa	6.5-2
Slika 6.7-1: Prozor Ispis zapisa	6.7-2
Slika 6.7-2: Prozor Isključivanje podataka	6.7-4
Slika 6.7-3: Prozor Spisak biblioteka	6.7-5
Slika 7-1: Editor zapisa	7-2
Slika 7.1-1: Pohranjivanje polja za sadržinsku obradu	7.1-6
Slika 7.1-2: Prozor Maske za unos	7.1-7
Slika 7.3-1: Prozor Skup COBISS znakova.....	7.3-3
Slika 7.3-2: Primer prozora za povezivanje sa zapisima iz CONOR.XX	7.3-8
Slika 7.4-1: Prozor Izbor polja i potpolja	7.4-1
Slika 7.4-2: Prozor Izbor potpolja	7.4-3
Slika 7.9-1: Prozor Pomoć.....	7.9-1
Slika 7.11-1: Prozor Karakteristike polja	7.11-1
Slika 7.11-2: Prozor Karakteristike potpolja	7.11-2
Slika 8.4-1: Izbor baze podataka iz koje će se zapis učitati	8.4-3
Slika 8.4-2: Poruka pre uređivanja zapisa u COBIB-u	8.4-5
Slika 9.1-1: Normativni zapis (CONOR) – spisak metoda.....	9.1-2
Slika 9.2-1: Primer pretraživača po bazi podataka CONOR.....	9.2-1
Slika 9.4-1: Prozor Povezivanje	9.4-4
Slika 10.3-1: Prozor Privremeno pohranjeni zapisi	10.3-1
Slika 11-1: Brauzer – potprozori	11-1
Slika 11.1-1: Prozor Uređivanje prikaza rezultata pretraživanja.....	11.1-3
Slika 11.1-2: Prozor Prikaz rezultata pretraživanja	11.1-4
Slika 11.1-3: Prozor Korisnički atributi.....	11.1-5
Slika 11.1-4: Prozor Atribut za prikaz rezultata pretraživanja	11.1-6
Slika 11.1-5: Prozor Polje ???	11.1-7
Slika 11.1-6: Prozor Eksport zapisa	11.1-12
Slika 11.1-7: Prozor Numeratori u katalogizaciji	11.1-15
Slika 11.1-8: Unos uslova za numerisanje.....	11.1-16
Slika G.1-1: Zapis iz baze podataka CORES – spisak metoda	Dodatak G.1-2

Slika G.2-1: Primer pretraživača po bazi podataka CORES	Dodatak G.2-1
Slika K.1-1: Primer prozora Parametri ispisa	Dodatak K.1-1
Slika K.1-2: Primer prozora BIB001	Dodatak K.1-3
Slika K.1-3: Primer prozora BIB201	Dodatak K.1-4

TABELE

Tabela 3.2-1: Pregled metoda u meniju Pretraživanje	3.2-3
Tabela 3.2-2: Pregled metoda u meniju Zapis	3.2-4
Tabela 3.2-3: Pregled metoda u meniju Uređivanje.....	3.2-5
Tabela 3.2-4: Pregled metoda u meniju Pogled	3.2-7
Tabela 3.2-5: Pregled metoda u meniju Podešavanja	3.2-8
Tabela 3.2-6: Pregled metoda u meniju Spremište	3.2-9
Tabela A.1-1: Osnovni indeks u bibliografskim bazama podataka – bibliografski podaci ...	Dodatak A.1-1
Tabela A.1-2: Osnovni indeks u bibliografskim bazama podataka – podaci o sadržaju	Dodatak A.1-2
Tabela A.1-3: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – podaci o zapisu	Dodatak A.1-2
Tabela A.1-4: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – bibliografski podaci...	Dodatak A.1-3
Tabela A.1-5: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – identifikacioni podaci	Dodatak A.1-4
Tabela A.1-6: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – podaci o sadržaju.....	Dodatak A.1-5
Tabela A.1-7: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – kodirani podaci.....	Dodatak A.1-5
Tabela A.1-8: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – podaci o stanju fonda.	Dodatak A.1-8
Tabela A.1-9: Sufiksi za limitiranje pretraživanja u bibliografskim bazama podataka.....	Dodatak A.1-10
Tabela A.2-1: Osnovni indeks u normativnoj bazi podataka	Dodatak A.2-1
Tabela A.2-2: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka – podaci o zapisu	Dodatak A.2-1
Tabela A.2-3: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka – normativni podaci	Dodatak A.2-2
Tabela A.2-4: Dodatni indeksi u normativnoj bazi podataka – kodirani podaci	Dodatak A.2-2
Tabela B.1-1: Bibliografske baze podataka – kontrole u odnosu na karakteristike polja i potpolja.....	Dodatak B.1-2
Tabela B.1-2: Bibliografske baze podataka – kontrole prilikom unosa u potpolje	Dodatak B.1-3
Tabela B.1-3: Bibliografske baze podataka – kontrole prilikom pohranjivanja zapisa	Dodatak B.1-9
Tabela B.2-1: Normativna baza podataka – kontrole prilikom unosa u potpolje	Dodatak B.2-1
Tabela B.2-2: Normativna baza podataka – kontrole prilikom pohranjivanja zapisa.....	Dodatak B.2-4
Tabela C.1-1: Skup COBISS znakova – znaci za upravljanje	Dodatak C.1-1
Tabela C.2-1: Skup COBISS znakova – latinica	Dodatak C.2-1
Tabela C.3-1: Skup COBISS znakova – ćirilica.....	Dodatak C.3-1
Tabela C.4-1: Skup COBISS znakova – drugi znaci	Dodatak C.4-1
Tabela D-1: Spisak prečica (vrućih tipki) za izvođenje nekih postupaka i metoda.....	Dodatak D-1
Tabela E.1-1: Spisak atributa i podataka za prikaz rezultata pretraživanja u bibliografskim bazama podataka.....	Dodatek E.1-1
Tabela E.2-1: Spisak atributa i podataka za prikaz rezultata pretraživanja u normativnoj bazi podataka	Dodatek E.2-1
Tabela G.7-1: Osnovni indeks u bazi podataka CORES.....	Dodatek G.7-1
Tabela G.7-2: Dodatni indeksi u bazi podataka CORES	Dodatek G.7-1
Tabela G.9-1: Spisak atributa za prikaz rezultata pretraživanja u bazi podataka CORES	Dodatek G.9-1

2.6 PRIVILEGIJE

Privilegije za rad u segmentu COBISS3/Katalogizacija omogućuju:

- pristup segmentu COBISS3/Katalogizacija te pregled i ispis podataka (**KAT**)
- uzajamnu katalogizaciju monografskih publikacija (knjige) te kreiranje zbirnih zapisa i zapisa za izvedena dela (**KAT_A_MON**)
- uzajamnu katalogizaciju sastavnih delova (**KAT_B1_ART**)
- uzajamnu katalogizaciju kontinuiranih izvora (**KAT_B2_CON**)
- uzajamnu katalogizaciju serijskih publikacija (**KAT_NEWSER**)
- uzajamnu katalogizaciju neknjižne građe (**KAT_C_NBM**)
- uzajamnu katalogizaciju antikvarne građe (**KAT_D_ANT**)
- preuzimanje zapisa iz Online kataloga Kongresne biblioteke i baze podataka WorldCat (**KAT_NEWMARC21**)
- kreiranje i uređivanje kompletnih normativnih zapisa za lična imena te preuzimanje zapisa iz baze podataka LC/NAF (**KAT_NEWPN**)
- kreiranje i uređivanje kompletnih normativnih zapisa za korporacije (**KAT_NEWCB**)
- uređivanje svih normativnih zapisa, takođe onih za koje je odgovornost preuzela druga biblioteka (**KAT_CONOR**)
- povezivanje bibliografskih zapisa s normativnim zapisom (**KAT_LINKAU**)
- preuzimanje i uređivanje zapisa u bazi podataka CORES (**KAT_NEWCORES**)
- menjanje karakteristika polja i potpolja, određivanje i uređivanje numeratora (**KAT_EDITTYPE**)
- eksport bibliografskih zapisa (**KAT_EXPORT**)
- verifikaciju tipologije dokumenata/dela (**KAT_LOCKTD**)

U segmentu COBISS3/Fond, u ograničenom obimu može se raditi s bibliografskim zapisima:

- preuzimanje zapisa iz COBIB-a u lokalnu bazu podataka (**KAT_PRZ**)
- uređivanje ograničenog skupa bibliografskih podataka u lokalnoj bazi podataka (potpolja 330az, 539a, 610az, 675bs, 992by, 99389) (**KAT_610**)

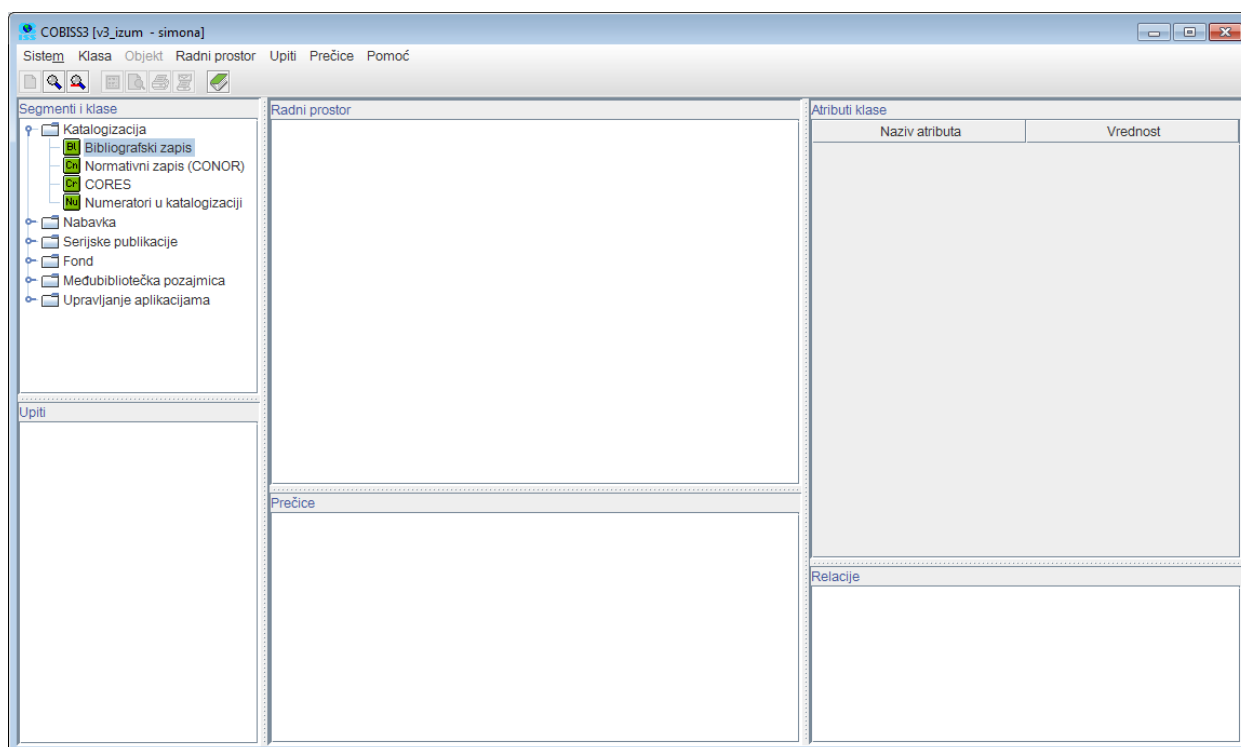

3 INTERFEJS ZA KATALOGIZACIJU

Interfejs za katalogizaciju centralni je deo segmenta COBISS3/Katalogizacija. U njemu možemo da izvodimo sve postupke obrade bibliografskih izvora, kao i postupke u radu s normativnim zapisima.

Interfejsu za katalogizaciju pristupamo iz brauzera preko klasa **Bibliografski zapis**, **Normativni zapis (CONOR)** i **CORES**.

Slika 3-1: Brauzer – pristup interfejsu za katalogizaciju

Funkcionisanje interfejsa za katalogizaciju u nastavku je opisano sa aspekta bibliografskog zapisa. Specifičnosti interfejsa za katalogizaciju, koje se odnose na normativni zapis, opisane su u pogl. 9.1.

Interfejs za katalogizaciju otvaramo u brauzeru.

Postupak

1. U potprozoru **Segmenti i klase** izaberemo klasu **Bibliografski zapis**.

2. Izaberemo metodu **Klasa / Interfejs za katalogizaciju**.

Otvara se prozor **Bibliografski zapis**.

Mogućnosti ...

Interfejs za katalogizaciju možemo otvoriti i tako što kliknemo ikonu u redu alata. Metodu **Interfejs za katalogizaciju** možemo izabrati izabirati i iz priručnog menija.

Kada zaključimo rad, zatvorimo interfejs za katalogizaciju.

Postupak

1. Izaberemo metodu **Pretraživanje / Izlaz**.

Upozorenje:

Ako želimo da zatvorimo interfejs za katalogizaciju, a pri tom su u editor ili spremište zapisa upisani zapisi, program nas na to upozorava.

Mogućnosti ...

Interfejs za katalogizaciju možemo zatvoriti i klikom na dugme u naslovnom redu.

U interfejsu za katalogizaciju možemo:

- pretraživati zapise po različitim bazama podataka,
- uređivati postojeće zapise,
- preuzimati zapise iz COBIB-a,
- preuzimati zapise iz drugih uzajamnih bibliografskih baza podataka u mreži COBISS.Net,
- preuzimati zapise iz stranih bibliografskih baza podataka (Online katalog Kongresne biblioteke, WorldCat, ISSN),
- kreirati nove zapise,
- priređivati postojeće u nove zapise,
- brisati zapise,
- dodavati lokalne zapise u COBIB,
- aktivirati programsko proveravanje zapisa,
- kreirati predloge za nove zapise,
- ispisivati zapise,
- pregledati zapise i porediti ih.

3.2 RED MENIJA

Red menija leži ispod naslovnog reda. Sadrži šest menija, a svaki od njih sadrži više metoda kojima izvodimo određene postupke u katalogizaciji. Metode su pregledno prikazane na slici 3.2-1.

Metode u redu menija zavise od toga da li je u interfejsu za katalogizaciju izabran bibliografski ili normativni zapis.

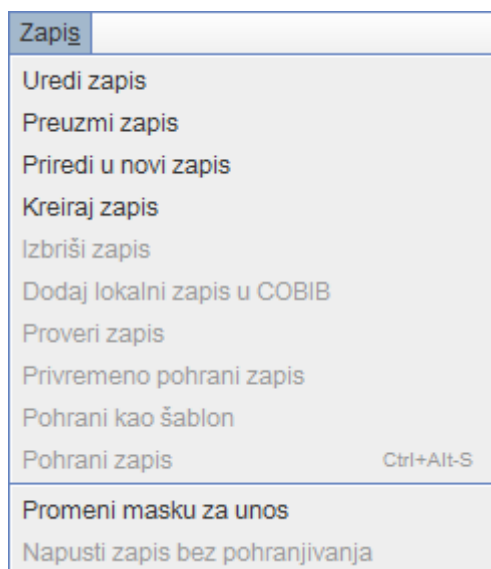
Ako je posle naziva metode upisana i tipka ili kombinacija tipki, tu metodu možemo izvesti i tako što na tastaturi pritisnemo odgovarajuće tipke. Spisak tipki i njihovih kombinacija, koje nazivamo i prečice (vruće tipke), nalazi se u dodatku *D* (v. tabelu D-1).

Sadržaj reda menija po pravilu se ne menja.

Bibliografski zapis

Pretraživanje	<kronim lokalne baze podataka>/COBIB CONOR COBISS.Net Online katalog Kongresne biblioteke WorldCat ISSN CORES Privremeno pohranjeni zapisi Prikaži izvorni zapis Izlaz	Zapis	Uredi zapis Preuzmi zapis Priredi u novi zapis Kreiraj zapis Izbrisi zapis Dodaj lokalni zapis u COBIB Proveri zapis Privremeno pohrani zapis Pohrani kao šablon Pohrani zapis Promeni masku za unos Napusti zapis bez pohranjivanja	Uređivanje	Uredi Potvrdi unos Otkazi Dodaj polje Dodaj potpolje Izbrisi polje Izbrisi potpolje Kopiraj tekst Kopiraj polje Kopiraj potpolje Kopiraj sadržaj potpolja Izreži tekst Zalepi tekst Zalepi polje Zalepi potpolje Posebno lepljenje Pomeri nagore Pomeri nadole Ubaci COBISS znak Ubaci znak za sortiranje Ubaci LaTeX oznaku Dodaj definisanu vrednost Pretvori u mala slova Pretvori u velika slova Pretvori u srpsku/makedonsku ćirilicu Pretvori u latinicu Prenesi naslov iz ISSN Dodaj 13-cifreni ISBN Aktiviraj numeratork <naziv numeratork> Prenesi kod države za izvor Ponovi Poništi Poništi sve	Pogled	Proširen prikaz Sužen prikaz Osveži editor ZNAČKA PREKAT COMARC pomoć	Podešavanja	Zameni sadržaj potprozora ☐ Ispiši značenje kodova ☐ Ispiši nazive polja i potpolja ☐ Ispiši značenje indikatora ☐ Proširi samo zabrano polje ☐ Otvori zapis u proširenom obliku ☐ Uređuj u odvojenom polju za unos ☐ Prikaži izabrano polje/potpolje ☐ Pokaži promene ☐ Pokaži fond Odredi karakteristike polja Odredi karakteristike potpolja	Spremište	Proveri zapis Uporedi zapis Prikaži verziju zapisa iz lokalne baze podataka Prikaži verziju zapisa iz COBIB-a Pripremi zapise za ispis Prikaži spisak biblioteke Prikaži u standardnom formatu Prikaži u COMARC formatu Osveži zapis Odštampaj zapis Ukloni jezičak Ukloni sve jezičke Ukloni preostale jezičke
----------------------	---	--------------	---	-------------------	--	---------------	--	--------------------	---	------------------	---

Slika 3.2-1: Bibliografski zapis – spisak metoda

Slika 3.2-3: Zapis – spisak metoda

Funkcionisanje metoda u meniju **Zapis** detaljno je opisano u pogl. 7.1.

3.2.3 Meni Uređivanje

Metodama u meniju **Uređivanje** možemo da uređujemo zapis u editoru. Meni možemo otvoriti tek kada u editoru postoji zapis. Skup metoda u meniju je promenljiv, što zavisi od toga gde se u zapisu trenutno nalazimo (npr. na oznaci ili nazivu polja, odnosno potpolja, ili u polju za unos).

Tabela 3.2-3: Pregled metoda u meniju Uređivanje

Naziv metode	Namena metode
Uredi	Otvaranje polja za unos
Potvrdi unos	Zaključivanje unosa i zatvaranje polja za unos
Otkazi	Otkazivanje unosa i zatvaranje polja za unos
Dodaj polje	Dodavanje praznog polja u zapis
Dodaj potpolje	Dodavanje praznog potpolja u zapis
Izbriši polje	Brisanje polja iz zapisa
Izbriši potpolje	Brisanje potpolja iz zapisa
Kopiraj tekst	Kopiranje označenog teksta
Kopiraj polje	Kopiranje izabranog polja
Kopiraj potpolje	Kopiranje izabranog potpolja
Kopiraj sadržaj potpolja	Kopiranje kompletnog sadržaja potpolja
Izreži tekst	Izrezivanje označenog teksta
Zalepi tekst	Dodavanje teksta lepljenjem
Zalepi polje	Dodavanje polja lepljenjem

Zalepi potpolje	Dodavanje potpolja lepljenjem
Posebno lepljenje	Dodavanje teksta, polja ili potpolja lepljenjem
Pomeri nagore	Pomeranje polja ili potpolja nagore
Pomeri nadole	Pomeranje polja ili potpolja nadole
Ubaci COBISS znak	Unos COBISS znakova u polje za unos pomoću tabele
Ubaci znak za sortiranje	Unos znaka za sortiranje (NSB, NSE) u polje za unos
Ubaci LaTeX oznaku	Unos LaTeX oznake u polje za unos
Dodaj definisanu vrednost	Dodavanje definisane vrednosti u potpolje
Pretvori u mala slova	Promena označenog teksta u polju za unos u mala slova
Pretvori u velika slova	Promena označenog teksta u polju za unos u velika slova
Pretvori u srpsku/makedonsku ćirilicu	Promena označenog teksta u polju za unos u srpsku, odnosno makedonsku ćirilicu
Pretvori u latinicu	Promena označenog teksta u polju za unos u latinicu
Prenesi naslov iz ISSN	Prenos ključnog naslova iz baze podataka ISSN
Dodaj 13-cifreni ISBN	Dodavanje 13-cifrenog ISBN-a u potpolju 010a na osnovu 10-cifrenog ISBN-a
Aktiviraj numerator <naziv numeratora>	Prenos broja s numeratora u pojedina potpolja (npr. 020b, 021b ...)
Prenesi kod države za izvor	Prenos koda države, koja važi za izvor, u zapis za članak
Ponovi	Ponavljjanje poslednje akcije u zapisu
Poništi	Poništavanje poslednje akcije u zapisu
Poništi sve	Poništavanje svih akcija u zapisu

---

4 PRETRAŽIVAČ

Pretraživač je komponenta korisničkog interfejsa koja omogućuje:

- pretraživanje bibliografskih zapisa po različitim bazama podataka,
- izbor bibliografskih zapisa za dalju obradu,
- pregledanje bibliografskih zapisa,
- pohranjivanje upita.

Pretraživač je sastavljen iz dva dela. Gornji deo namenjen je upisu upita, a donji deo prikazu rezultata pretraživanja.

Elementi pretraživača po lokalni bazi podataka i COBIB-u su:

- naslovni red,
- polja za pretraživanje,
- polja za unos zahteva za pretraživanje,
- dugmad za izvršavanje pretraživanja:
  - **Pretraži** – pretraživanje bibliografskih zapisa nakon unosa zahteva za pretraživanje,
  - **Pretraži sve** – u pretraživaču po bibliografskim zapisima to je dugme neaktivno,
  - **Pohrani upit** – pohranjivanje upisanih kriterijuma za pretraživanje
  - **Novo pretraživanje** – brisanje zahteva za pretraživanje i rezultata pretraživanja,
  - **Poslednje pretraživanje** – ponavljanje poslednjeg upita
  - **COBIB** – pretraživanje zapisa u uzajamnoj bibliografski bazi podataka,
  - **Lokalna baza podataka** – pretraživanje bibliografskih zapisa u lokalnoj bazi podataka,
- dugme **Indeksi za pretraživanje** – ispis spiska prefiksa i sufiksa za pretraživanje te sufiksa za limitiranje,
- okvir za potvrdu i prelom reda,
- polje za promenu prikaza rezultata pretraživanja,
- polje za izbor prethodno pohranjenog upita,
- broj pogodaka,
- rezultati pretraživanja,
- dugmad:

- **Izaberi** – izbor jednog ili više bibliografskih zapisa za dalji rad; obično u spremište zapisa, odnosno na radni prostor
- **Pokaži** – detaljni pregled jednog ili više bibliografskih zapisa
- **Sledećih 10** – ispis sledećih 10 bibliografskih zapisa
- **Sledećih 50** – ispis sledećih 50 bibliografskih zapisa
- **Zatvori** – izlaz iz pretraživača
- poruka o mogućnosti daljeg ispisa pogodaka (npr. Dalje, Kraj).

Pretraživač možemo otvoriti u brauzeru, interfejsu za katalogizaciji ili drugde, ako postupak koji izvodimo zahteva pretraživanje bibliografskih zapisa.

Pomoću zahteva za pretraživanje u pretraživaču možemo potražiti bibliografske zapise koji postoje u lokalnoj bazi podataka ili COBIB-u.

Postupak

Polazimo iz interfejsa za katalogizaciju (v. pogl. 3).

1. Izaberemo metodu **Pretraživanje / <akronim lokalne baze podataka>/COBIB**.

Otvora se prozor **Pretraživanje – Bibliografski zapis (<akronim lokalne baze podataka>)**.

Savet:

Pretraživač najbrže otvaramo ako pritisnemo tipku <F3> ili ako kliknemo ikonu .

2. Po potrebi promenimo polja za pretraživanje (v. pogl. 4.1).

3. Odredimo zahtev za pretraživanje (v. pogl. 4.1).

Zahtev za pretraživanje možemo odrediti i tako što u polju "Upiti" iz padajućeg spiska izaberemo odgovarajući upit koji smo pre toga pohranili (v. pogl. 4.3). Pri tom se zahtev za pretraživanje, koji čini izabrani upit, prenosi u polja za pretraživanje.

4. Kliknemo dugme **Pretraži**.

Aktivira se pretraživanje u lokalnoj bazi podataka.

Nakon zaključenog pretraživanja, u donjem delu prozora pretraživača ispisuju se rezultati pretraživanja.

5. Kod "Prikaz rezultata pretraživanja" izaberemo vrstu prikaza rezultata pretraživanja (v. pogl. 4.5).
6. Ako označimo polje za potvrdu kod "Prelom reda", ispisuju se rezultati pretraživanja s prelomom teksta (tekst je ispisan nadole i u celini). Ako polje za potvrdu očistimo, rezultati pretraživanja se ispisuju bez preloma teksta (tekst je ispisan udesno i samo u širini stupca).
7. Kada program pronađe više od 10 bibliografskih zapisa, koji odgovaraju navedenim zahtevima za pretraživanje, u rezultatima pretraživanja ispisuje se samo prvih 10 rezultata. Ispis sledećih 10 bibliografskih zapisa aktiviramo klikom na dugme **Sledećih 10**, a ispis sledećih 50 bibliografskih zapisa klikom na dugme **Sledećih 50**.
8. Rezultate pretraživanja možemo da uredimo: podatke sortiramo prema različitim kriterijumima, promenimo redosled stubaca ili promenimo širinu stupca. Možemo urediti samo one rezultate pretraživanja koji su stvarno prikazani u donjem delu prozora pretraživača.

Podatke *sortiramo* tako što kliknemo naziv stupca. Podaci se sortiraju u rastućem ili opadajućem redosledu, pri čemu se brojevi pojavljuju ispred simbola, a zatim slede slova.

Redosled stubaca *menjamo* tako što kursorom miša pokažemo na naziv stupca, pritisnemo levo dugme miša i stubac povučemo ulevo ili udesno.

Širinu stupca *menjamo* tako što kursorom miša pokažemo na jednu od ivica stupca, pritisnemo levo dugme miša i ivicu povučemo ulevo ili udesno.

Savet:

Ako rezultate pretraživanja, koji su prikazani u donjem delu pretraživača, želimo da upotrebimo za dalju obradu, možemo da ih *kopiramo* u excelovu datoteku. Kliknemo bibliografski zapis u rezultatima pretraživanja te kombinacijom tipki <Ctrl> + <C> i <Ctrl> + <V> prenesemo spisak na izabrano mesto u excelovoj datoteci.

9. Rezultate pretraživanja, koji su stvarno prikazani u donjem delu pretraživača, možemo da *kopiramo* u excelovu datoteku. Kliknemo bibliografski zapis u rezultatima pretraživanja i pritiskom na tipke <Ctrl> + <C> kopiramo spisak u spremište. Iz spremišta, tipkama <Ctrl> + <V>, spisak zalepimo na izabrano mesto u excelovoj datoteci.
10. Nakon pretraživanja, u rezultatima pretraživanja možemo označiti određeni bibliografski zapis ili više zapisa istovremeno i preneti ih u spremište zapisa tako što ih najpre označimo i zatim kliknemo dugme **Izaberi**.

Veći broj bibliografskih zapisa istovremeno možemo označiti na sledeće načine:

- ako su zapisi na spisku ispisani jedan za drugim
  - kliknemo prvi zapis
  - pritisnemo i držimo tipku <Shift>
  - kliknemo poslednji željeni zapis
  - spustimo tipku <Shift>ili
  - kursorom miša pokažemo na prvi zapis
  - pritisnemo levo dugme miša i povučemo do poslednjeg željenog zapisa
- ako zapisi na spisku nisu ispisani jedan za drugim
  - pritisnemo i držimo tipku <Ctrl>
  - kliknemo svaki zapis ponaosob
  - spustimo tipku <Ctrl>

Savet:

Bibliografski zapis najbrže prenosimo u spremište zapisa ako ga kliknemo dva puta.

11. Jedan ili više bibliografskih zapisa iz rezultata pretraživanja pregledamo tako što ih označimo i kliknemo dugme **Pokaži**.

Otvora se prikazivač bibliografskog zapisa (v. pogl. 5).

12. Upisane zahteve za pretraživanje i rezultate pretraživanja brišemo klikom na dugme **Novo pretraživanje**.
13. Ako želimo da ponovimo poslednje pretraživanje, odnosno da ponovo proverimo rezultate pretraživanja, moramo da kliknemo dugme **Poslednje pretraživanje**.
14. Pretraživanje u COBIB-u aktiviramo klikom na dugme **COBIB**.
Izvodi se pretraživanje sa istim zahtevom za pretraživanje kao u lokalnoj bazi podataka.
Ponovno pretraživanje u lokalnoj bazi podataka aktiviramo klikom na dugme **Lokalna baza pod**.
15. Za izlaz iz pretraživača bez izbora zapisa kliknemo dugme **Zatvori**.

Mogućnosti ...

Pretraživač možemo otvoriti i u brauzeru tako što najpre izaberemo klasu **Bibliografski zapis** i zatim metodu **Klasa / Pretraži**.

Potpoglavja:

- Polja za pretraživanje
- Pregled pojmova
- Pohranjivanje upita
- Izbor prikaza rezultata pretraživanja

4.1 POLJA ZA PRETRAŽIVANJE

U gornjem delu prozora pretraživača ispisana su polja za pretraživanje po kojima možemo da pretražujemo bibliografske zapise. Ako smo prozor maksimalno povečali, može se videti osam polja za pretraživanje. Prozor povečavamo tako što se kursorom miša postavimo na donju ivicu gornjeg dela prozora pretraživača, pritisnemo levo dugme i ivicu povučemo nadole.

Podrazumevana polja za pretraživanje možemo promeniti tako što iz padajućeg spiska izaberemo druga polja. Možemo promeniti jedno polje ili sva polja za pretraživanje u prozoru.

Možemo promeniti i redosled polja za pretraživanje (ako u njih nisu upisani zahtevi za pretraživanje). Ako kliknemo dugme **Pohrani upit**, redosled polja za pretraživanje se nakon zatvaranja pretraživača pohranjuje i važi dok ga ponovo ne promenimo i pohranimo. Preuređivanje redosleda polja povezano je s korisničkim imenom.

Skraćivanje zahteva za pretraživanje

Veći broj polja za pretraživanje indeksiran je *frazno*, te stoga moramo da upišemo ceo zahtev za pretraživanje ili da ga skratimo na kraju znakom "*" ili "%". Pojedine reči možemo skratiti na početku, u sredini ili na kraju znacima "%" ili "*". Znak "%" zamenjuje jedan znak (u nizu može da bude više znakova "%"), a znak "*" zamenjuje proizvoljan niz znakova.

Primer:

Kod "Naslov" upišemo npr. *Slovenske ba**.

Rezultat pretraživanja su zapisi koji u naslovu sadrže reči koje počinju sa *Slovenske ba* (npr. *Slovenske bajke in pripovedke, Slovenske banke* itd.).

Pretraživanje po većem broju polja za pretraživanje

Zahteve za pretraživanje možemo međusobno da kombinujemo tako što ih upišemo u pojedina polja za pretraživanje.

- Između *različitih* polja za pretraživanje važi logički operator "I".

Primer:

Kod "Autor – osoba" upišemo npr. *Eco, Umberto**, a kod "Naslov" npr. *Ime ruže*.

Rezultat pretraživanja su zapisi za dela čiji je autor *Umberto Eco* i koja imaju naslov *Ime ruže*.

- Između dva *ista* polja za pretraživanje (ili između više njih) važi logički operator "ILI", osim kod ključnih reči gde, između istih polja za pretraživanje, važi logički operator "I".

Primer:

Kod "Mesto izdavanja" upišemo npr. *New York*, a kod ponovljenog polja za pretraživanje "Mesto izdavanja" npr. *Berlin*.

Rezultat pretraživanja su zapisi za dela koja su izdata u *New Yorku* ili *Berlinu*.

Primer:

Kod "Ključne reči" upišemo npr. *školsko*, a kod ponovljenog polja za pretraživanje "Ključne reči" npr. *bibliotekarstvo*.

Rezultat pretraživanja su zapisi za dela koja sadrže obe ključne reči.

- Polje za pretraživanje "Komandno pretraživanje" možemo kombinovati samo sa poljem za pretraživanje "Limitiranje" ili "Skeniranje".

Upozorenje:

*Ako kombinujemo polje za pretraživanje "Komandno pretraživanje" s drugim poljem za pretraživanje, npr. "Autor – osoba", "Naslov" itd, nakon klika na dugme **Pretraži** zahtevi za pretraživanje se brišu i ne uvažavaju se prilikom pretraživanja, osim onih koji su uneti pod "Komandno pretraživanje".*

Pretraživanje po "Autor – osoba"

- Lična imena u poljima za autorstvo obično su u bibliografskim bazama podataka zabeležena invertovano, što znači da je prezime na prvom mestu, slede zarez i razmak i zatim i ime ili više imena. To moramo uzeti u obzir prilikom pretraživanja.

Primer:

Kod "Autor – osoba" upišemo npr. *Bartol, Vladimir*.

Rezultat pretraživanja su zapisi koji u polju za autorstvo imaju oblik imena i prezimena autora *Vladimira Bartola*.

- Da bi se međusobno razlikovala, kod nekih ličnih imena su dodate i godine rođenja, smrti i drugi dodaci koji jednoznačno identifikuju autora. Zato se preporučuje da upisivanje u polje za unos zaključimo znakom "*" (npr. *Prezime, Ime**).

Primer:

Kod "Autor – osoba" upišemo npr. *Newton, Isaac**.

U rezultatima pretraživanja su zapisi koji u polju za autorstvo imaju oblike imena *Newton, Isaac* ili *Newton, Isaac, sir* ili *Newton, Isaac, sir, 1642-1727*.

- Lična imena se nalaze i u poljima za predmetne odrednice gde važe ista pravila za pretraživanje.

Primer:

Kod "Predmetne odrednice" upišemo npr. *Gandhi, Mahatma**.

U rezultatima pretraživanja su zapisi koji u polju za lično ime, koje je predmetna odrednica, imaju oblike imena *Gandhi, Mahatma* ili *Gandhi, Mahatma, 1869-1948*.

Pretraživanje po "Naslov"

Kod pretraživanja po naslovu, postoji specifičnost prilikom unosa određenih ili neodređenih članova. Određene ili neodređene članove (ili druge reči po kojima se ne obavlja sortiranje), koje se u zapisima nalaze unutar znakova NSB/NSE, možemo izostaviti prilikom pretraživanja.

Primer:

Kod "Naslov" upišemo npr. *Schule**.

U rezultatima pretraživanja su zapisi koji u polju za naslov imaju i oblike naslova *Die Schule*.

Pretraživanje po "Jezik"

Bibliografske podatke, koji su kodirani (npr. jezik, bibliografski nivo, UDK – broj), pretražujemo preko šifrnika u posebnom prozoru.

Postupak

1. Kliknemo ikonu pored polja za unos zahteva za pretraživanje.
2. Na spisku potražimo i izaberemo odgovarajuću vrednost na sledeći način:
  - kursorom miša pokažemo na vrednost i kliknemo
  - vrednost izaberemo tipkama za pomeranje (<gore>, <dole>, <Home>, <End>, <PgUp>, <Pg Dn>)
  - potražimo vrednost dugmadima **Pretraži** i **Pretraži dalje**

Prilikom pretraživanja vrednosti u šifrniku kliknemo dugme **Pretraži** i u prozor za upis pojma za pretraživanje unesemo vrednost. Dovoljno je da upišemo samo deo vrednosti koju tražimo, pri čemu ne smemo da koristimo znak za skraćivanje "*", jer program pretražuje isključivo upisani niz znakova.

Klikom na dugme **Pretraži dalje** pretražujemo sve sledeće vrednosti, ako prva označena vrednost u šifrniku nije odgovarajuća.

3. Kliknemo dugme **U redu** ili pritisnemo tipku za razmak, odnosno <Enter>.

Izabrana vrednost se prenese u polje ispred ikone za prikaz šifrnika.

Savet:

U šifrniku najbrže biramo vrednost ako kursorom miša pokažemo na nju i dva puta kliknemo.

Mogućnosti ...

Ako nam je kodirani podatak poznat, takođe ga ručno možemo uneti u polje za unos zahteva za pretraživanje. Pred toga, polje aktiviramo klikom na ikonu

. U polje za unos moramo upisati kod, a **ne** razrešenje koda.

Primer:

Ako želimo da potražimo zapise za dela Franza Kafke na engleskom jeziku, kod "Autor – osoba" upišemo *Kafka, Franz**, a kod "Jezik" iz šifrnika izaberemo "eng" – *engleski*.

Pretraživanje po "Godina izdavanja"

U polju za pretraživanje "Godina izdavanja" moguće je pretraživanje po jednoj godini izdavanja ili po višegodišnjem periodu. Prilikom pretraživanja po jednoj godini izdavanja godinu unosimo kod "Od" ili kod "Do". Nakon klika na dugme **Pretraži** ili klika na bilo koje drugo polje za unos, upisani zahtev za pretraživanje programski se prepisuje i u drugo polje za unos kod "Do" ili kod "Od". Prilikom pretraživanja po periodu prvu godinu upisujemo kod "Od", a drugu kod "Do".

Primer:

Kod "Godina izdavanja" npr. kod "Od" upišemo *2008*, a kod "Do" *2010*.

Rezultat pretraživanja su zapisi za dela koja su izašla između *2008.* i *2010.*

Pretraživanje po "ISBN"

Prilikom pretraživanja po ISBN broju nije potrebno unositi crtice.

Primer:

Kod "ISBN" upišemo npr. *9616162861*.

Rezultat pretraživanja su zapisi koji imaju upisan ISBN broj *961-6162-86-1*.

Pretraživanje po "Ključne reči"

U polju za pretraživanje "Ključne reči" moguće je pretraživanje **rečima** po svim poljima i potpoljima koja su indeksirana kao osnovni indeks (v. dodatak A.1). Kao zahtev za pretraživanje možemo uneti jednu ili više reči, između kojih se, prilikom pretraživanja, izvodi logička operacija "I".

Primer:

Ako želimo da potražimo publikacije koje govore o bibliotekarstvu i nauci, kod "Ključne reči" upišemo oba pojma za pretraživanje *bibliotekarstvo nauka*.

Dijakritički i drugi znaci

Prilikom unosa zahteva za pretraživanje, koji sadrže dijakritičke i druge znake, može nam pomoći upotreba prozora **Skup znakova COBISS** (v. pogl. 7.3.1.1). Prozor otvaramo kombinacijom tipki <Ctrl> + <S>.

Zapisi, koji sadrže znake č, š, ž, ć i đ, mogu se pronaći na dva načina. Zahtev za pretraživanje možemo upisati sa svim nabrojanim znacima ili samo sa osnovnim znacima. Važno je samo da budemo dosledni prilikom upotrebe znakova č, š, ž, ć i đ, odnosno prilikom njihovog izostavljanja. Svi ostali dijakritički znaci nisu indeksirani (u zahtev za pretraživanje možemo ih upisati u celini, delimično ili ih uopšte ne upisujemo).

Primer:

Ako kod "Autor – osoba" upišemo *Muller**, u spisku pogodaka, osim autora s prezimenom *Muller* dobijamo i autore s prezimenom *Müller*.

Posebne funkcionalnosti u okviru pretraživača, poput limitiranja, komandnog pretraživanja i pretraživanja po neindeksiranim podacima (skeniranje), opisane su u nastavku.

4.1.1 Limitiranje

Jedno od polja za pretraživanje je i "Limitiranje". Na tom mestu pretraživanje se može ograničiti samo po vrsti bibliografskog izvora ili pismu. Oba podatka su kodirana te ih biramo u posebnim prozorima.

Uslov

Vrednost mora biti upisana bar kod još jednog polja za pretraživanje.

Postupak

1. Kod "Limitiranje" kliknemo ikonu .

Otvora se prozor **Limitiranje** u kojem iz spiska izaberemo odgovarajuću vrednost po kojoj želimo da ograničimo pretraživanje.

Savet:

Ako želimo da ograničimo po dva kriterijuma, drugi kriterijum moramo da izaberemo u novom polju za pretraživanje "Limitiranje".

Primer:

Ako želimo da potražimo sve članke koje je 2005. godine napisao Mitja Novak, kod "Autor – osoba" upišemo *Novak, Mitja**, kod "Godina izdavanja" *2005*, a kod "Limitiranje" iz šifrnika izaberemo vrstu bibliografskog izvora *ART* koja važi za članke.

4.1.2 Komandno pretraživanje

S komandnim pretraživanjem možemo pretraživati po svim indeksiranim poljima i potpoljima u bibliografskim zapisima.

Zahtev za pretraživanje unosimo u polje za unos kod "Komandno pretraživanje". Sačinimo ga pomoću:

- pojmova za pretraživanje kojima dodajemo prefikse ili sufikse,
- logičkih operatora OR, AND i NOT te kontekstnog operatora NEAR koji povezuju pojmove za pretraživanje.

Postupak

1. Zahtev za pretraživanje s prefiksom formiramo tako što upišemo prefiks, zatim znak jednakosti i pojam za pretraživanje.

Zahtev za pretraživanje unosimo u obliku:

`<prefiks>=<pojam za pretraživanje>`

ili

`<prefiks>=<pojam za pretraživanje> <operator> <prefiks>=<pojam za pretraživanje>...`

2. Zahtev za pretraživanje sa sufiksom formiramo tako što upišemo najpre pojam za pretraživanje, zatim kosu crtu i sufiks.

Zahtev za pretraživanje unosimo u obliku:

`<pojam za pretraživanje>/<sufiks>`

ili

`<pojam za pretraživanje>/<sufiks> <operator> <pojam za pretraživanje>/<sufiks>...`

3. Prilikom oblikovanja zahteva za pretraživanje može nam pomoći funkcija **pregled pojmova** (v. pogl. 4.2).
4. Ako želimo da pogledamo spisak svih prefiksa i sufiksa za pretraživanje te spisak sufiksa za limitiranje, kliknemo dugme **Indeksi za pretraživanje**.

Otvara se prozor **Prefiksi i sufiksi za pretraživanje** u kojem se ispisuje spisak prefiksa i sufiksa, njihovo značenje i primeri pretraživanja.

Spisak svih indeksa za pretraživanje koji se koriste u bibliografskim bazama podataka, nalazi se u dodatku *A.1*.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. `CL=Lastavica AND AU=Tolstoj*`

Na taj način potražimo zapise za dela koja su izdata u zbirci *Lastavica* i čiji je autor *Tolstoj*.

Savet:

Kada pretražujemo po ključnim rečima, možemo izostaviti prefiks za pretraživanje (KW=), odnosno sufiks (/KW).

Upozorenje:

Ako pretražujemo po više ključnih reči istovremeno, između pojedinih pojmova se programski uvažava operator AND. Ostale logičke, odnosno kontekstne operatore, sami moramo da upišemo,

Upozorenje:

*Ako je, osim polja za pretraživanje "Komandno pretraživanje" ispunjeno i neko drugo polje za pretraživanje (sa izuzetkom polja "Skeniranje" ili "Limitiranje"), nakon klika na dugme **Pretraži** drugi zahtevi za pretraživanje se brišu i ne uvažavaju se prilikom pretraživanja.*

- Redosled izvođenja logičkih operacija:

- zagrada
- kontekstni operatori
- NOT
- AND
- OR

- Upotreba zagrada

Postavljanjem zagrada na odgovarajućim mestima možemo promeniti redosled izvođenja pojedinih operacija pretraživanja.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *((more OR zrak) AND zagađ*) NOT rijeke*

Na taj način potražimo zapise koji sadrže pojmove za pretraživanje *more* ili *zrak* i *zagađ**, ali ne i *rijeke*. Program najpre pretražuje pojmove za pretraživanje koji su navedeni u zagradama.

- Upotreba znakova navoda

Ako u pojmu za pretraživanje upotrebimo znak "(", ")", "=", "/", ":", ":", ":", ":", "<", ">", "#" ili logičke operatore AND, OR, NOT, pojam za pretraživanje moramo napisati u znacima navoda.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *TI="science and technology*" AND PP=oxford**

Na taj način potražimo zapise kod kojih naslov počinje sa *science and technology*, a mesto izdavanja sa *oxford*. Prvi pojam za pretraživanje moramo napisati u okviru znakova navoda, jer sadrži rezervisanu reč "and".

- Skraćivanje zahteva za pretraživanje

Zahtev za pretraživanje možemo skratiti na početku, u sredini ili na kraju znacima "%" ili "*". Znak "%" zamenjuje jedan znak (u nizu može biti više znakova "%"), a znak "*" zamenjuje proizvoljan niz znakova.

4.1.2.1 Logički operatori

Zahtevi za pretraživanje mogu se dodatno ograničiti ili proširiti logičkim operatorima. Moramo koristiti logičke operatore na engleskom.

- AND – logički I

Rezultat pretraživanja su zapisi koji sadrže prvi *i* drugi pojam, odnosno *sve* pojmove koje smo povezali sa operatorom AND.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *planinarstvo AND udžbenik*

Na taj način po ključnim rečima pretražimo zapise sa obe ključne reči, *planinarstvo* i *udžbenik*. Iste rezultate bismo dobili, ako bismo ključne reči upisali odvojeno s razmakom i bez operatora, tj. *planinarstvo udžbenik*.

- OR – logički ILI

Rezultat pretraživanja su zapisi koji sadrže *bar jedan* od navedenih pojmova za pretraživanje.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *CO=(cze OR svk)*

Na taj način pretražimo zapise za publikacije koje su izdate u *Češkoj* ili *Slovačkoj*.

- NOT – logička negacija

Rezultat pretraživanja su zapisi koji sadrže prvi pojam, a *ne sadrže* pojam koji sledi nakon operatora NOT.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *novinarstvo NOT televizij**

Na taj način pretražimo zapise koji sadrže reč *novinarstvo*, a ne i *televizij**.

4.1.2.2 Kontekstni operatori

Kontekstni operatori koji određuju relativnu blizinu između pojmova za pretraživanje i koji su dati na engleskom jeziku. Koristimo ih za pretraživanje po podacima iz osnovnog indeksa (v. dodatak A.1.1).

- (N) – NEAR

Operator NEAR iziskuje da oba pojma za pretraživanje u zapisu nastupaju zajedno, s tim što mogu biti u proizvoljnom redosledu.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *rudolf (N) maister*

Rezultat pretraživanja su zapisi koji sadrže sintagmu *Rudolf Maister* ili *Maister Rudolf*.

Operator (nN) određuje da oba pojma za pretraživanje nastopaju u proizvoljnom redosledu, a između njih se može pojaviti najviše "n" reči.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *cost (1N) benefit*

U rezultatima pretraživanja su zapisi koji sadrže *cost to benefit*, *benefit to cost*, *cost-benefit*, *cost/benefit* itd.

Upozorenje:

Operator NEAR ne može se koristiti u kombinaciji sa skraćivanjem s leve strane.

4.1.2.3 Pretraživanje po periodu

Ovaj način se najčešće koristi za pretraživanje po periodu koji je limitiran godinama ili drugim numeričkim podacima.

Postupak

1. Po periodu pretražujemo tako što najpre upišemo nižu vrednost, zatim dvotačku i na kraju višu vrednost.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *PY=2000:2005*

Rezultat pretraživanja su zapisi za publikacije s godinama izdavanja između *2000.* i *2005.*

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *DA=20080105:20080505*

Rezultat pretraživanja su zapisi za publikacije s datumom inventarisanja između *5. 1. 2008.* i *5. 5. 2008.* Sa indeksom DA= možemo pretraživati samo u lokalnoj bazi podataka.

Upozorenje:

Pretraživanje može da traje duže vremena, ako je reč o širokom rasponu.

4.1.2.4 Limitiranje kod komandnog pretraživanja

Kod "Komandno pretraživanje" pretraživanje se može limitirati po:

- godini izdavanja
- vrsti bibliografskog izvora
- pismu

Postupak

Limitiranje po godini izdavanja

1. Po godini izdavanja limitiramo rezultate pretraživanja tako što nakon pojma za pretraživanje napišemo kosu crtu i nakon nje navedemo i godinu ili period od godine do godine.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *bibliotekarstvo/2002*

Rezultat pretraživanja su zapisi koji sadrže ključnu reč *bibliotekarstvo* i godinu izdavanja *2002*.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *bibliotekarstvo /1994:2003*

Rezultat pretraživanja su zapisi koji sadrže ključnu reč *bibliotekarstvo* i godinu izdavanja između *1994.* i *2003*.

Postupak

Limitiranje po vrsti bibliografskog izvora ili pismu

1. Po vrsti izvora ili pismu rezultat pretraživanja limitiramo tako što nakon pojma za pretraživanje upišemo kosu crtu i nakon nje navedemo sufiks za limitiranje.

Sufiksi za limitiranje po vrsti bibliografskog izvora su:

- /MON – monografske publikacije
Rezultati pretraživanja su limitirani na zapise za monografske publikacije (001c = "m").
- /SER – serijske publikacije
Rezultati pretraživanja su limitirani na zapise za serijske publikacije (001c = "s").
- /ART – članci i drugi sastavni delovi
Rezultati pretraživanja su limitirani na zapise za članke i druge sastavne delove (001c = "a").
- /BMA – knjižna građa
Rezultati pretraživanja su limitirani na zapise za knjižnu građu (001b = "a" i 130a ne postoji).

- /NOMON
U rezultatima pretraživanja nema zapisa za monografske publikacije.
- /NOSER
U rezultatima pretraživanja nema zapisa za serijske publikacije.
- /NOART
U rezultatima pretraživanja nema zapisa za članke i druge sastavne delove.
- /NBM
U rezultatima pretraživanja nema zapisa za knjižnu građu.

Savet:

Spisak sufiksa za limitiranje ispisujemo klikom na dugme **Indeksi za pretraživanje**.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. (*vinogradarstvo OR vino**)/SER
Rezultat pretraživanja su zapisi za serijske publikacije koji sadrže ključnu reč *vinogradarstvo* ili ključnu reč *vino*.

Sufiksi za limitiranje po pismu:

- /LAT
Rezultat pretraživanja su samo zapisi za dokumenta u latinici (1001 = "ba").
- /CIR
Rezultat pretraživanja su samo zapisi za dokumenta u ćirilici (1001 = "c*" ili 1001 = "oc").

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *sveto (W) pismo*/CIR
Rezultat pretraživanja su zapisi koji sadrže ključnu reč *sveto pismo* u navedenom redosledu. Zapisi predstavljaju publikaciju u *ćirilici*.

4.1.3 Skeniranje

Skeniranje je postupak kojim sužavamo pretraživanje u drugim poljima za pretraživanje. Na taj način možemo pretraživati i po neindeksiranim potpoljima te vrednostima indikatora, ili možemo proveriti prisustvo nekog potpolja, odnosno indikatora, u bibliografskom zapisu.

Skeniranje se u COBIB-u ne izvodi ako je broj zapisa, koje program pronađe na osnovu zahteva za pretraživanje u drugim poljima za pretraživanje veći od 50.000. To limitiranje ne važi onda kada postupak skeniranja želimo da upotrebimo u lokalnoj bazi podataka.

Uslov

Vrednost mora biti upisana bar kod još jednog polja za pretraživanje.

Postupak

1. Kod "Skeniranje" upišemo oznaku polja i potpolja ili indikatora, znak jednakosti i pojam za pretraživanje. Više zahteva za pretraživanje možemo povezati logičkim operatorima. Možemo upotrebiti logičko I (moramo uneti znak "&"), logičko ILI (moramo uneti znak "&OR") i logičku negaciju (moramo uneti znak "&NOT").

Zahtev za pretraživanje unosimo u obliku:

<oznaka polja><oznaka potpolja ili indikatora>=<pojam za pretraživanje>

ili

<oznaka polja><oznaka potpolja ili indikatora>=<pojam za pretraživanje> & <oznaka polja><oznaka potpolja ili indikatora>=<pojam za pretraživanje>...

ili

<oznaka polja><oznaka potpolja ili indikatora>=<pojam za pretraživanje> &NOT <oznaka polja><oznaka potpolja ili indikatora>=<pojam za pretraživanje>...

ili

<oznaka polja><oznaka potpolja ili indikatora>=<pojam za pretraživanje> &OR <oznaka polja><oznaka potpolja ili indikatora>=<pojam za pretraživanje>...

Prilikom skeniranja po potpoljima pojmove za pretraživanje znacima "%" ili "*" možemo skratiti na početku, u sredini ili na kraju:

- znak "%" zamenjuje jedan znak (u nizu može biti više znakova "%")
- znak "*" zamenjuje proizvoljan niz znakova

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *PY=2008/mon and LA=scc*, a kod "Skeniranje" npr. *105f=g & 200ind1=0*

Na taj način pretražimo zapise za *monografske publikacije na srpskom jeziku* koje su izdate *2008. godine* i koje u potpolju *105f – Kod za književni oblik* sadrže kod *"g" – poezija* te u polju *200 – Naslov i podaci o odgovornosti* imaju vrednost prvog indikatora *0 – Naslov nije značajan*.

Primer:

Kod "Komandno pretraživanje" upišemo npr. *TD=2.30:2.32 and PY=2007*, a kod "Skeniranje" npr. *101d=* &NOT 101d=eng*

Na taj način pretražimo zapise za *zbornike* koji su izdati u *2007. godini* i koji u potpolju *001t – Tipologija dokumenata/dela* imaju upisane kodove za tipologiju dela *"2.30"*, *"2.31"* ili *"2.32"* te sadrže sažetak u bilo kojem jeziku (*101d – Jezik sažetka*), a ne sadrže sažetak na engleskom jeziku.

Primer:

Kod "Skeniranje" upišemo npr. *215a=%%% str.*

Izaberemo zapise koji u potpolju *215a – Posebna oznaka građe i opseg* na petom mestu imaju razmak i za njim reč "str.", tj. zapise koji sadrže podatak o broju strana koji je viši od 1000, odnosno u potpolju *215a* imaju ispunjena sva četiri mesta (npr. [24] str.).

U zahtev za pretraživanje kod "Skeniranje" ne unosimo znakove za uključivanje, odnosno isključivanje komandi LaTeX i znakove NSB/NSE.

4.2 PREGLED POJMOVA

Prilikom oblikovanja zahteva za pretraživanje, koje upisujemo u polja za unos zahteva za pretraživanje, može nam pomoći funkcija *pregled pojmova* (ikona).

Funkcija omogućuje uvid u spisak pojmova za pretraživanje koji se trenutno nalaze u bazi podataka. Koristimo je kada želimo da budemo sigurni da je pojam za pretraživanje pravilno upisan.

Funkcija *pregled pojmova* nije na raspolaganju kod "Ključne reči", "Skeniranje", "Limitiranje" i "COBISS.XX-ID".

Postupak

1. U polje za unos zahteva za pretraživanje unesemo početak zahteva za pretraživanje (npr. početak naslova publikacije, prezime autora ...).

Kada nam nije poznat početak pojma za pretraživanje, polje za unos zahteva za pretraživanje takođe možemo ostaviti prazno. To važi za sva polja za pretraživanje, osim za polje za pretraživanje "Komandno pretraživanje".

2. Kliknemo ikonu pored polja za unos zahteva za pretraživanje.

Otvora se prozor **Pregled pojmova** u kojem se ispisuje spisak svih pojmova od upisanog zahteva za pretraživanje (ili od prvog pojma) nadalje. Spisak je uređen abecedno po rastućem redosledu. Broj ispred svakog pojma govori o tome koliko se puta taj pojam pojavljuje u bazi podataka. Za pomeranje na sledeću stranu spiska kliknemo dugme **Napred**.

Upozorenje:

Pojmovi za pretraživanje u spisku ne sadrže znak "≠" za sortiranje (NSB/NSE).

3. U spisku potražimo i izaberemo željenu vrednost.

To možemo učiniti na dva načina:

- kursorom miša označimo vrednost i potvrdimo je dugmetom **U redu**
- vrednost označimo tipkama za pomeranje <gore>, <dole>, <PgUp>, <PgDn> i pritisnemo tipku <Enter>

Izabrana vrednost prenosi se u polje za unos zahteva za pretraživanje.

Savet:

Iz spiska pojmova vrednost najbrže biramo ako kursorom miša pokažemo na nju i dva puta kliknemo.

Primer:

Ako želimo da potražimo sve autore čije prezime počinje s nizom znakova Dickens, kod "Autor – osoba" upišemo *dickens* i kliknemo ikonu pored polja za pretraživanje. U prozoru **Pregled pojmova** iz baze podataka ispisuje se spisak autora od upisanog niza znakova nadalje.

4.4 IZBOR PRIKAZA REZULTATA PRETRAŽIVANJA

Rezultati pretraživanja vidljivi su u donjem delu pretraživača. Ispisani su na različite načine s obzirom na broj prikazanih bibliografskih podataka.

Postupak

1. Kod "Prikaz rezultata pretraživanja" izaberemo obim prikaza podataka, i to pre ili nakon izvršenog pretraživanja.

Poslednji izabrani prikaz rezultata pretraživanja pohranjuje se i uvažava kod sledećih pretraživanja (do promene).

Obim bibliografskih podataka, koji se ispisuju u rezultatima pretraživanja određen je unapred ili ga katalogizator određuje sam.

Za sve izvore je unapred definisan samo podrazumevani prikaz koji sadrži podatke za osnovnu identifikaciju izvora i bibliografskog zapisa.

Različite vrste prikaza rezultata pretraživanja i sami možemo definisati u brauzeru (v. pogl. 11.1.2 i pogl. 11.1.3).

Spisak unapred definisanih atributa sa odgovarajućim poljima i potpoljima, iz kojih se mogu ispisivati podaci u prikazu rezultata pretraživanja, dat je u dodatku *E.1*.

dopunimo zapis (v. pogl. 9.9). Zatim se vratimo u prozor **Bibliografski zapis** gde je još uvek aktivan prozor **Povezivanje sa zapisima <akronim normativne baze podataka>**. Kliknemo dugme **Prikaži** na označenoj pristupnoj tački na spisku, na šta se u levom delu prozora prikaže zapis u MARC formatu. Zatim kliknemo dugme **Poveži**.

Prozor **Povezivanje sa zapisima <akronim normativne baze podataka>** se zatvara. U bibliografski zapis, u potpolje 3, upisuje se identifikacioni broj normativnog zapisa, a istovremeno se automatski dodaju i sva potpolja iz normativne pristupne tačke (u slučaju ličnih imena autora i šifra istraživača). Iz normativnog zapisa se u bibliografski zapis dodaju i sva eventualna polja s varijantnim i srodnim pristupnim tačkama.

5. U polje za odrednicu ručno unesemo potpolja koja nisu obuhvaćena normativnom kontrolom (npr. kod za vrstu autorstva kod ličnih imena autora).

7.3.4.2 Povezivanje odrednica

Bibliografski zapisi, koji su kreirani pre uspostavljanja normativne kontrole, mogu da sadrže odrednice koje nisu povezane s normativnom bazom. Poznajemo ih po tome jer im nedostaje identifikacioni broj normativnog zapisa u potpolju 3.

Prilikom uređivanja takvih zapisa, nepovezane odrednice po mogućnosti treba povezati sa odgovarajućim normativnim zapisima. Ako ih prilikom uređivanja ne povežemo, a pri tom se neka od odrednica nalazi u normativnoj bazi podataka, program nas na to upozorava. Ako je reč o odrednici za domaćeg autora, obavezno je moramo povezati.

Postupak

1. Otvaramo potpolje 3 u polju s nepovezanim odrednicom.

2. Kliknemo ikonu .

Ako u normativnoj bazi podataka ne postoji odgovarajuća pristupna tačka, ispisuje se programska poruka.

Otvora se prozor **Povezivanje sa zapisima <akronim normativne baze podataka>**. Ako pristupna tačka postoji, ispisuje se u spisku pristupnih tačaka iz normativne baze podataka.

3. Zatim pratimo korake od 3 do 5 kod postupka u pogl. 7.3.4.1.

Mogućnosti ...

Veći broj bibliografskih zapisa s nepovezanim odrednicama posebnom metodom možemo istovremeno povezati u prozoru **Normativni zapis (<akronim normativne baze podataka>)** (v. pogl. 9.4.3).

7.3.4.3 Prevezivanje odrednica

Prevezivanje koristimo prilikom ispravljanja pogrešno povezanih odrednica u bibliografskim zapisima. Reč je o odrednicama kod kojih je u potpolju 3 upisan identifikacioni broj pogrešnog normativnog zapisa.

Polje s pogrešno povezanom odrednicom moramo povezati sa odgovarajućim normativnim zapisom.

Postupak

1. Otvaramo potpolje 3 u polju s pogrešno povezanom odrednicom.

Upozorenje:

Ako se odrednica u bibliografskom zapisu razlikuje od normativne pristupne tačke u normativnoj bazi podataka, a u potpolju 3 se nalazi identifikacioni broj pravog normativnog zapisa, sadržaj potpolja ne treba ispravljati. Dovoljno je, da ponovo pohranimo bibliografski zapis i program će odrednicu automatski ispraviti.

To se događa ako smo u normativnom zapisu ispravili oblik normativne pristupne tačke, a pri tom nismo pohranili bibliografski zapis te nije izvedeno automatsko usklađivanje bibliografske s normativnom bazom podataka.

2. Izbrišemo identifikacioni broj pogrešnog normativnog zapisa. Zatim pratimo korake od 2 do 5 kod postupka u pogl. 7.3.4.1.

Mogućnosti ...

Veći broj bibliografskih zapisa s pogrešno povezanim odrednicama posebnom metodom istovremeno možemo povezati u prozoru **Normativni zapis (<akronim normativne baze podataka>)** (v. pogl. 9.4.3).

7.3.5 Unos pomoću numeratora

U pojedina potpolja brojevi se prepisuju s numeratora.

Uslov

Numerator mora da bude definisan (v. pogl. 11.1.9.1).

Postupak

1. Otvaramo odgovarajuće potpolje (npr. 020b, 021b).
2. Iz priručnog menija izaberemo metodu **Aktiviraj numerator <naziv numeratora>**.

U polje za unos upisuje se sledeći broj s numeratora.

Upozorenje:

Ako je za isto potpolje definisano više numeratora, najpre moramo da izaberemo odgovarajući numerator.

3. Zatvorimo potpolje.

7.3.6 Specifičnosti prilikom unosa u polja COMARC/B formata

U nastavku je detaljnije opisan unos u neka polja COMARC/B formata, kod kojih postoje određene specifičnosti.

7.3.6.1 Polja za povezivanje kod kontinuiranih izvora (4XX)

Polja u bloku 4XX, koja se koriste za prikaz odnosa između kontinuiranih izvora koji opisujemo i srodnih kontinuiranih izvora, sadrže potpolja *a* – *Stvarni/ključni naslov* i *x* – *ISSN* u koja unosimo (ključni) naslov i/ili ISSN srodnog kontinuiranog izvora.

Potpolje *a* treba uneti samo kada zapis za srodni kontinuirani izvor ne postoji u COBIB-u ili kada u postojećem zapisu nema polja *530* – *Ključni naslov*. Podpolje *a* unosimo i onda kada nemamo ISSN.

Uslov

Dodali smo odgovarajuće polje iz bloka 4XX.

Postupak

1. Otvorimo potpolje *x*.
2. Unesemo ISSN srodnog kontinuiranog izvora.

Nakon potvrđivanja unosa otvara se prozor sa odgovarajućim upozorenjem. Sledeći postupak razlikuje se s obzirom na to

1. **da li zapis s tim ISSN-om postoji u COBIB-u, a zapis sadrži i polje 530** (u upozorenju se ispisuje ključni naslov iz COBIB-a, tj. COBIB: KT=<ključni naslov>).
2. **da li zapis s tim ISSN-om postoji u COBIB-u i u ISSN bazi, ali zapis u COBIB-u ne sadrži polje 530** (u upozorenju se ispisuje ključni naslov iz ISSN baze, tj. COBIB: KT=?, ISSN: KT=<ključni naslov>, a program nas istovremeno upozorava na to da ključni naslov posebnom metodom treba uneti u potpolje *a*).
3. **da li zapis s tim ISSN-om postoji u COBIB-u, ali ne i u ISSN bazi; zapis u COBIB-u ne sadrži polje 530** (u upozorenju se ispisuje naslov iz COBIB-a, tj. COBIB: KT=?, TI=<stvarni naslov>, ISSN: KT=?, a program nas istovremeno upozorava da stvarni naslov treba upisati u potpolje *a*).
4. **da li zapis s tim ISSN-om ne postoji u COBIB-u, a postoji u ISSN bazi** (u upozorenju se ispisuje ključni naslov iz baze ISSN, tj. ISSN: KT=<ključni naslov>, a program nas istovremeno upozorava da ključni naslov posebnom metodom treba uneti u potpolje *a*).
5. **da li zapis s tim ISSN-om ne postoji, ni u COBIB-u ni u ISSN bazi** (u upozorenju se ključni naslov iz ISSN baze ne ispisuje, tj. ISSN: KT=?, a program nas istovremeno upozorava na to da stvarni naslov treba upisati u potpolje *a*).

3. Kliknemo dugme **U redu**.

ISSN srodnog kontinuiranog izvora prenosi se u polje za unos iza oznake potpolja.

U slučaju uslova pod 1. tačkom, 2. koraka, postupak je time zaključen, a u slučaju drugih uslova nastavljamo sa sledećim korakom.

4. Otvaramo potpolje a.
5. Unesemo naslov.
  - Ako važi uslov pod 2. ili 4. tačkom, kod 2. koraka, iz priručnog menija izaberemo metodu **Prenesi naslov iz ISSN**.
Ključni naslov se iz ISSN baze programski upiše u polje za unos.
  - Ako važi uslov pod 3. tačkom, kod 2. koraka, unosimo stvarni naslov srodnog kontinuiranog izvora koji prepisujemo iz polja 200 u zapisu za srodni kontinuirani izvor u COBIB-u.
  - Ako važi uslov pod 5. tačkom, kod 2. koraka, unesemo stvarni naslov srodnog kontinuiranog izvora koji prepisujemo s publikacije.
6. Zatvorimo potpolje.
Ključni, odnosno stvarni naslov, prenosi se u polje za unos iza oznake potpolja.

7.3.6.2 ISBN (010)

Ako u zapis unesemo 10-cifreni ISBN, moramo uneti i 13-cifreni koji program, na osnovu 10-cifrenoga broja, sam izračuna.

Uslov

Zapis mora sadržati polje 010 sa 10-cifrenim ISBN-om u potpolju a.

Postupak

1. Nakon polja 010 sa 10-cifrenim ISBN-om dodajemo još jedno polje 010 koje sadrži potpolje a.
2. Otvaramo potpolje 010a.
3. Iz priručnog menija izaberemo metodu **Dodaj 13-cifreni ISBN**.
U polje za unos upisuje se adekvatno izračunat 13-cifreni ISBN.
4. Zatvaramo potpolje.

7.3.6.3 Država izdavanja (102)

Kod katalogizacije članaka i sastavnih delova možemo preneti kod države iz zapisa za izvor.

Postupak

1. Otvaramo potpolje 102a.
2. Iz priručnog menija izaberemo metodu **Prenesi kod države za izvor**.
U polje za unos upisuje se kod države koji važi za izvor.
3. Zatvaramo potpolje.

7.3.7 Vrednosti koje korisnik unapred definiše

U zapis možemo uneti vrednosti koje smo unapred sami definisali. Način na koji ih definišemo opisan je u poglavlju 10.4.

Uslov

U datoteci privremeno pohranjenih zapisa mora biti kreiran zapis tipa "default" s podacima koji predstavljaju definisane vrednosti.

Postupak

1. Po želji otvaramo potpolje u koje želimo da dodamo vrednost koju smo sami definisali.
2. Izaberemo metodu **Uređivanje / Dodaj definisanu vrednost**.
U polje za unos upisuje se sadržaj iz odgovarajućeg potpolja zapisa tipa "default".
3. Zatvorimo potpolje.

Mogućnosti ...

Vrednost koju smo sami definisali možemo dodati i pritiskom na tipke <Ctrl> + <D>.

Upozorenje:

Prilikom učitavanja zapisa u editor, u prazan zapis se, kao podrazumevane vrednosti, automatski upisuju one vrednosti koje su za izabranu masku definisane na nivou sistema.

7.6 KOPIRANJE I LEPLJENJE

Možemo kopirati iz zapisa u spremištu zapisa (v. pogl. 6.6) i iz zapisa koji uređujemo u editoru.

7.6.1 Kopiranje

Iz zapisa u editoru kopiramo kada postojeći tekst, polje ili potpolje ponovo želimo da upotrebimo.

7.6.1.1 Kopiranje teksta

Možemo kopirati tekst ili deo teksta iz određenog potpolja.

Postupak

1. Otvorimo potpolje.
2. Mišem prevučemo preko izabranog teksta i označimo ga.
3. Izaberemo metodu **Uređivanje / Kopiraj tekst**.

Tekst, koji smo označili u polju za unos, pohranjuje se u spremište tekstova.

Savet:

Ako tekst istovremeno želimo da kopiramo i uklonimo iz polja za unos, izaberemo metodu **Uređivanje / Izreži tekst**.

Mogućnosti ...

Tekst možemo kopirati i pritiskom na tipke <Ctrl> + <C>.

7.6.1.2 Kopiranje polja

Omogućeno je kopiranje polja po želji.

Postupak

1. Klikom označimo polje ili potpolje.
2. Izaberemo metodu **Uređivanje / Kopiraj polje**.
Izabrano polje i sadržaj potpolja pohranjuju se u spremište polja.

Mogućnosti ...

Polje možemo da kopiramo i pritiskom na tipke <Alt> + <F7>.

7.6.1.3 Kopiranje potpolja

Možemo kopirati određeno potpolje.

Postupak

1. Klikom označimo potpolje.
2. Izaberemo metodu **Uređivanje / Kopiraj potpolje**.
Izabrano potpolje sa sadržajem pohranjuje se u spremište potpolja.

Mogućnosti ...

Potpolje možemo da kopiramo i pritiskom na tipke <Alt> + <F9>.

7.6.1.4 Kopiranje sadržaja potpolja

Celokupni sadržaj potpolja možemo da kopiramo i bez označavanja teksta.

Postupak

1. Klikom označimo potpolje.
2. Izaberemo metodu **Uređivanje / Kopiraj sadržaj potpolja**.
U spremište tekstova pohranjuje se ceo sadržaj potpolja.

7.6.2 Lepljenje

Izbrisani ili kopirani tekstovi, polja ili potpolja možemo zalepiti u zapis.

Savet:

Sadržaj iz spremišta možemo da upotrebimo više puta, jer ostaje nepromenjen do sledećeg brisanja ili kopiranja.

7.6.2.1 Dodavanje teksta lepljenjem

Lepljenjem možemo dodati kopirani ili izbrisani tekst koji je pohranjen u spremištu zapisa.

Postupak

1. Otvorimo potpolje.
2. Izaberemo metodu **Uređivanje / Zalepi tekst**.
U polje za unos dodaje se tekst koji smo poslednji kopirali ili izbrisali.

Upozorenje:

Ako kopirani tekst sadrži znake koji ne postoje u skupu COBISS znakova, ti se znaci prilikom lepljenja zamenjuju znakom "%".

Savet:

Posebim lepljenjem možemo zalepiti sve tekstove koje smo kopirali u okviru jedne prijave u programsku opremu COBISS3 (v. pogl. 7.6.3).

Mogućnosti ...

Tekst možemo zalepiti i pritiskom na tipke <Ctrl> + <V>.

7.6.2.2 Dodavanje polja lepljenjem

Lepljenjem možemo dodati kopirano ili izbrisano polje koje je pohranjeno u spremištu polja.

Postupak

1. Klikom označimo polje ili potpolje.
2. Izaberemo metodu **Uređivanje / Zalepi polje**.

U zapis se dodaje poslednje kopirano ili izbrisano polje.

Polje se uvek dodaje u zapis tako da bude sačuvan rastući redosled oznaka polja.

Ako se u zapisu nalazimo na mestu nakon kojeg se polje može zalepiti, polje se dodaje neposredno nakon izabranog polja.

Ako se u zapisu nalazimo na mestu nakon koga se polje ne može zalepiti, polje se dodaje u zapis tako da ostane sačuvan rastući redosled oznaka polja. Ako polje s tom oznakom već postoji i ujedno je ponovljivo, dodaje se nakon njega.

Upozorenje:

Ako neponovljivo polje u zapisu već postoji, ono se ne može zalepiti.

Primer:

U zapisu imamo jedno polje 675. Želimo da zalepimo još jedno polje 675 koje smo prethodno kopirali.

Ako se nalazimo na polju 610, nakon kojeg sledi polje 675, nakon izbora metode **Uređivanje / Zalepi polje** polje 675 dodaje se ispred postojećeg polja 675.

Ako se nalazimo na polju 200, nakon izbora metode **Uređivanje / Zalepi polje** kopirano polje 675 dodaje se nakon postojećeg polja 675.

Savet:

Posebним lepljenjem možemo zalepiti sva polja koja smo izbrisali ili kopirali u okviru jedne prijave u programsku opremu COBISS3 (v. pogl. 7.6.3).

Mogućnosti ...

Polje možemo zalepiti i pritiskom na tipke <Ctrl> + <Alt> + <F7>.

7.6.2.3 Dodavanje potpolja lepljenjem

Lepljenjem možemo dodati kopirano ili izbrisano potpolje koje je pohranjeno u spremištu potpolja.

Postupak

1. Klikom označimo polje ili potpolje.
2. Izaberemo metodu **Uređivanje / Zalepi potpolje**.

U zapis se dodaje poslednje kopirano ili izbrisano potpolje.

Ako je označeno polje, potpolje se dodaje na prvo mesto u polju. Ako je označeno potpolje, potpolje se dodaje u zapis nakon označenog potpolja.

Upozorenje:

Ako neponovljivo potpolje u polju već postoji, ono se ne može zalepiti.

Savet:

Posebnim lepljenjem možemo zalepiti sva potpolja koja smo izbrisali ili kopirali u okviru jedne prijave u programsku opremu COBISS3 (v. pogl. 7.6.3).

Mogućnosti ...

Potpolje možemo zalepiti i pritiskom na tipke <Ctrl> + <Alt> + <F9>.

7.6.3 Posebno lepljenje

Tekstove, polja i potpolja ostaju u spremištu dok se ne odjavimo iz programske opreme COBISS3. Posebnim lepljenjem, možemo ih zalepiti u zapis.

Postupak

1. Klikom označimo polje ili potpolje ili otvorimo polje za unos.
2. Izaberemo metodu **Uređivanje / Posebno lepljenje**.
Otvora se prozor **Spremište** s tri jezička.
3. Ako želimo da zalepimo **tekst**, željeni tekst označimo u spisku kopiranih ili izbrisanih tekstova u jezičku **Tekst**. U vrhu spiska tekstova vidljiv je tekst koji smo poslednji izbrisali, odnosno kopirali.

Ako želimo da zalepimo **polje**, željeno polje označimo u spisku kopiranih ili izbrisanih polja u jezičku **Polja**. U vrhu spiska polja vidljivo je polje koje smo poslednje kopirali, odnosno izbrisali. Pojedino polje, u spisku je prikazano s brojem polja, s numeričkim vrednostima indikatora, ako postoje, sa oznakama potpolja i sadržajem.

Ako želimo da zalepimo **potpolje**, željeno potpolje označimo u spisku kopiranih ili izbrisanih potpolja u jezičku **Potpolja**. U vrhu spiska potpolja vidljivo je potpolje koje smo poslednje kopirali, odnosno izbrisali. Pojedino potpolje u spisku je prikazano s brojem polja, sa oznakom potpolja i sadržajem.

4. Kliknemo dugme **U redu**.

Ako smo u zapisu na mestu nakon koga se polje može zalepiti (s obzirom na rastući redosled oznaka polja), polje se dodaje neposredno nakon izabranog polja.

Ako smo u zapisu na mestu, nakon koga se polje ne može zalepiti, polje se dodaje u zapis tako da ostane sačuvan rastući redosled oznaka polja. Ako polje s tom oznakom već postoji i ujedno je ponovljivo, ono se dodaje nakon njega.

Ako polje nije ponovljivo i u zapisu već postoji, ono se ne može dodati.

Prilikom lepljenja, potpolje se dodaje neposredno nakon označenog polja ili potpolja.

Kopirani tekst dodaje se u polje za unos izabranog potpolja.

Upozorenje:

Ako kopirani tekst sadrži znake koji ne postoje u skupu COBISS znakova, ti se znaci prilikom lepljenja zamenjuju znakom "%".

9.1 INTERFEJS ZA KATALOGIZACIJU

Postupke u radu s normativnim zapisima izvodimo u editoru i spremištu interfejsa za katalogizaciju, tj. u prozoru **Normativni zapis (<akronim normativne baze podataka>)**.

Postupak

Polazimo iz brauzera.

1. Označimo klasu **Normativni zapis (<akronim normativne baze podataka>)** i zatim izaberemo metodu **Klasa / Interfejs za katalogizaciju**.

Otvara se prozor **Normativni zapis (<akronim normativne baze podataka>)**.

Savet:

Prozor **Normativni zapis (<akronim normativne baze podataka>)** najbrže otvaramo ako kliknemo ikonu u redu alata, nakon što izaberemo klasu.

Meniji u redu menija imaju isto značenje kao u prozoru **Bibliografski zapis**. Pojedine metode u menijima prilagođene su normativnim bazama podataka. Dodate su neke nove metode, dok su neke, koje kod normativnih zapisa ne dolaze u obzir, isključene.

Normativni zapis (CONOR)

Pretraživanje	Zapis	Uređivanje	Pogled	Podešavanja	Spremište
<akronim lokalne baze podataka>/COBIB CONOR LC/NAF CORES Privremeno pohranjeni zapisi Prikaži izvorni zapis Izlaz	Uredi zapis Kreiraj zapis Proveri zapis Privremeno pohrani zapis Pohrani kao šablon Pohrani zapis Promeni masku za unos Napusti zapis bez pohranjivanja	Uredi Potvrdi unos Otkazi Dodaj polje Dodaj potpolje Izbrisi polje Izbrisi potpolje Kopiraj tekst Kopiraj polje Kopiraj potpolje Kopiraj sadržaj potpolja Izreži tekst Zalepi tekst Zalepi polje Zalepi potpolje Posebno lepljenje Pomeri nagore Pomeri nadole Ubaci COBISS znak Ubaci znak za sortiranje Ubaci LaTeX oznaku Dodaj definisanu vrednost Pretvori u mala slova Pretvori u velika slova Pretvori u srpsku/makedonsku ćirilicu Pretvori u latinicu Aktiviraj numeratork <naziv numeratork> Prenesi podatke (COBISS.XX-ID) Prenesi podatke iz zapisa u uređivanju Ponovi Poništi Poništi sve	Proširen prikaz Sužen prikaz Osveži editor ZNAČKA PREKAT COMARC pomoć	Zameni sadržaj potprozora ☐ Ispisi značenje kodova ☐ Ispisi nazive polja i potpolja ☐ Ispisi značenje indikatora ☐ Proširi samo izabrano polje ☐ Otvori zapis u proširenom obliku ☐ Uređuj u odvojenom polju za unos ☐ Prikaži izabrano polje/potpolje ☐ Pokaži promene ☐ Pokaži fond Odredi karakteristike polja Odredi karakteristike potpolja	Proveri zapis Uporedi zapis Preuzmi odgovornost za zapis Otkazi odgovornost za zapis Poveži sa odrednicama u bibliografskim zapisima Pripremi zapise za ispis Prikaži u standardnom formatu Prikaži u COMARC formatu Osveži zapis Odštampaj zapis Ukloni jezičak Ukloni sve jezičke Ukloni preostale jezičke

Slika 9.1-1: Normativni zapis (CONOR) – spisak metoda

9.5 EDITOR ZAPISA

Editor zapisa u prozoru **Normativni zapis (<akronim normativne baze podataka>)** funkcioniše slično kao editor zapisa u prozoru **Bibliografski zapis**.

U meniju **Zapis** na raspolaganju su metode za upravljanje normativnim zapisima, kao što su uređivanje zapisa, kreiranje zapisa, programsko proveravanje zapisa, privremeno pohranjivanje zapisa, pohranjivanje zapisa kao šablona za novi zapis i pohranjivanje zapisa. Izostavljene su metode koje ne dolaze u obzir u radu s normativnim zapisima.

Prilikom kreiranja i uređivanja zapisa za imena entiteta katalogizatori imaju pristup različitim skupovima polja. Koja polja možemo uređivati zavisi od više faktora.

- Ako imamo privilegiju KAT_NEWPN, sva polja u zapisu možemo uređivati u sledećim slučajevima:
  - kada kreiramo novi zapis
  - kada uređujemo postojeći zapis, samo ako odgovornost za zapis nije preuzela druga biblioteka
  - kada uređujemo postojeći zapis i imamo i privilegiju KAT_CONOR (i ako je odgovornost za zapis preuzela druga biblioteka, imamo pristup svim poljima)
  - kada preuzimamo zapis iz baze podataka LC/NAF
- Ako nemamo privilegiju KAT_NEWPN, možemo da uređujemo samo ograničen skup polja, što je dovoljno za kratke normativne zapise u sledećim slučajevima:
  - kada kreiramo nov zapis
  - kada uređujemo postojeći zapis, samo ako odgovornost za zapis nije preuzela druga biblioteka i ako zapis još nije uređivao katalogizator s privilegijom KAT_NEWPN
- Podatke o varijantnim pristupnim tačkama možemo dodavati u sve normativne zapise.

Nazive polja i potpolja, koja su na raspolaganju za uređivanje, ispisana su plavom bojom, a zelena boja označava da nemamo mogućnost da uređujemo.

Za kreiranje i uređivanje zapisa za nazive korporacija potrebna nam je privilegija KAT_NEWCB.

9.5.1 Upravljanje zapisima

9.5.1.1 Metoda Uredi zapis

Uređivanje postojećih normativnih zapisa odvija se na sličan način kao uređivanje bibliografskih zapisa. Koristimo metodu **Zapis / Uredi zapis**.

9.5.1.2 Metoda Kreiraj zapis

Novi normativni zapis kreiramo samo ako on u normativnoj bazi podataka još ne postoji. Kreiranje normativnih zapisa odvija se na sličan način kao kreiranje bibliografskih zapisa. Koristimo metodu **Zapis / Kreiraj zapis**.

9.5.1.3 Metoda Preuzmi zapis

Preuzimanje normativnih zapisa odvija se na sličan način kao preuzimanje bibliografskih zapisa iz stranih baza podataka. Koristimo metodu **Zapis / Preuzmi zapis**.

9.5.1.4 Metoda Promeni masku za unos

Način menjanja maske za unos isti je kao u prozoru **Bibliografski zapis**, a razlikuje se samo skup podataka u masci (v. pogl. 7.1.11).

Za normativne zapise, za sada su pripremljene sledeće maske za unos:

- PN – Lična imena
- CB – Korporacije

9.5.2 Unos pomoću numeratora

U pojedina potpolja brojevi se prepisuju s numeratora.

Uslov

Numerator mora da bude definisan (v. pogl. 11.1.9.1).

Postupak

1. Otvaramo odgovarajuće potpolje (npr. 992b).
2. Iz priručnog menija izaberemo metodu **Aktiviraj numerator <naziv numeratora>**.

U polje za unos upisuje se sledeći broj s numeratora.

Upozorenje:

Ako je za isto potpolje definisano više numeratora, najpre moramo da izaberemo odgovarajući numerator.

3. Zatvorimo potpolje.

9.5.3 Specifičnosti prilikom unosa u polja COMARC/A formata

U nastavku je detaljno opisan unos u neka polja COMARC/A formata kod kojih postoje određene specifičnosti.

9.5.3.1 Podaci o izvoru (810)

Podatke o izvoru, koji smo upotreбили prilikom određivanja oblika imena u normativnoj ili varijantnoj pristupnoj tački, u normativni zapis možemo dodati i programski. Ti podaci se u obliku bibliografskih podataka automatski prenose iz zapisa u COBIB-u ili iz zapisa u editoru u prozoru **Bibliografski zapis**.

Postoji više postupaka.

Uslov

Editor u prozoru **Bibliografski zapis** je prazan.

Postupak

Polazimo iz prozora **Normativni zapis (<akronim normativne baze podataka>)**.

4. Otvorimo potpolje *810a – Podatak o publikaciji*.
5. Iz priručnog menija izaberemo metodu **Prenesi podatke (COBISS.XX-ID)**.

Otvora se prozor **Podaci o izvoru**.

6. Kod "COBISS.XX-ID" upišemo identifikacioni broj bibliografskog zapisa. Prozor zatvaramo klikom na dugme **U redu**.

U polje za unos upisuju se podaci o izvoru iz zapisa u COBIB-u.

7. Zatvorimo potpolje.

Uslov

U prozoru **Bibliografski zapis** u editor je učitani zapis koji uređujemo, a zapis sadrži sve osnovne bibliografske podatke koji su nam potrebni prilikom navođenja izvora.

Postupak

Polazimo iz prozora **Normativni zapis (<akronim normativne baze podataka>)** u kojem uređujemo postojeći normativni zapis.

1. Dodamo potpolje *810a – Podatak o publikaciji*.
2. Otvorimo potpolje 810a.
3. Iz priručnog menija izaberemo metodu **Prenesi podatke iz zapisa za uređivanje**.

U polje za unos prenose se podaci iz zapisa koji uređujemo u editoru u prozoru **Bibliografski zapis**.

Savet:

U zapis možemo dodati (i) podatke iz drugog bibliografskog zapisa, tj. zapisa koji nije učitani u editor u prozoru **Bibliografski zapis** (v. korake 2 i 3 u gornjem postupku).

4. Zatvaramo potpolje.

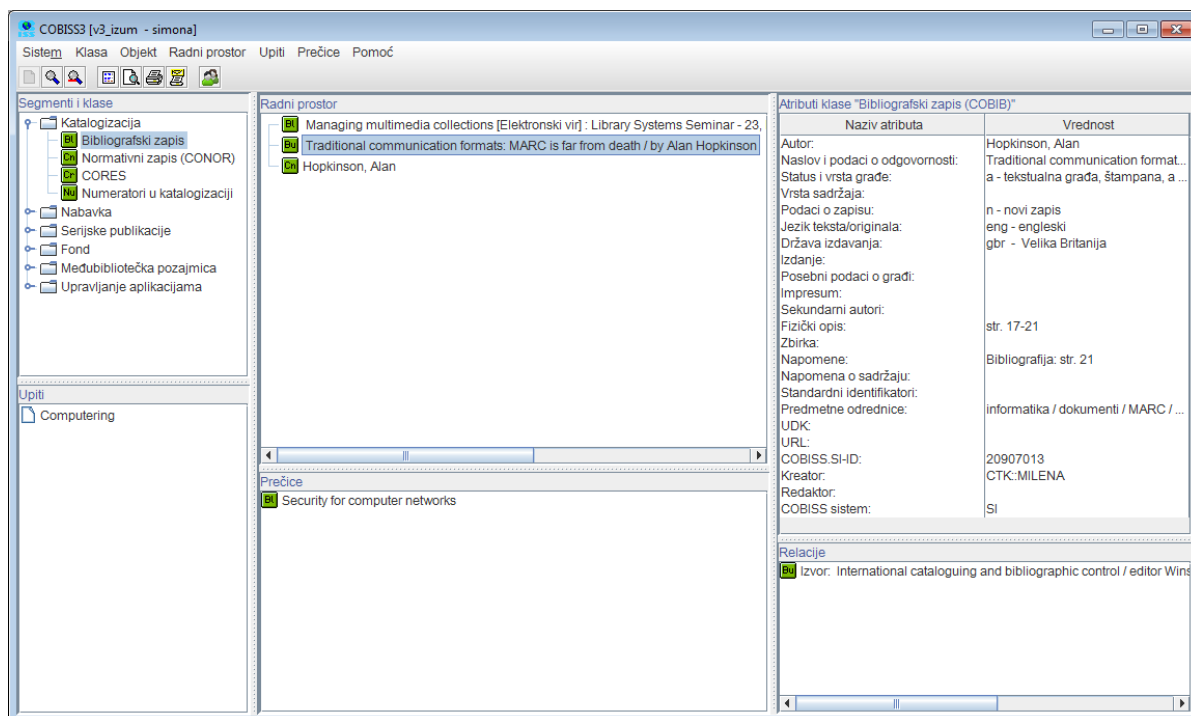
Mogućnosti...

Prilikom kreiranja novog normativnog zapisa, bibliografski podaci iz editora u prozoru **Bibliografski zapis** automatski se upisuju u potpolje 810a.

11 RAD SA ZAPISIMA U BRAUZERU

Brauzer je komponenta korisničkog interfejsa programske opreme COBISS3 koja omogućuje pristup segmentima programske opreme COBISS3, klasama u okviru segmenta i pojedinačnim zapisima. Prozor brauzera podjeljen je na više potprozora.

Slika 11-1: Brauzer – potprozori

Segmentu COBISS3/Katalogizacija i klasama u njemu može se pristupiti preko potprozora **Segmenti i klase**. U potprozor **Radni prostor** učitavaju se bibliografski i normativni zapisi koje smo izabrali nakon pretraživanja, kreiranja ili uređivanja, a omogućen je i dalji rad s njima, ali u ograničenom obimu. Potprozor **Atributi klase** prikazuje nazive atributa izabranog zapisa i njihove vrednosti. U potprozoru **Upiti** prikazuju se unapred pripremljeni i pohranjeni zahtevi za pretraživanje. Spisak prečica prikazan je u potprozoru **Prečice**, a linkovi do drugih zapisa i objekata u potprozoru **Relacije**.

Potpoglavlja:

- Segmenti i klase
- Radni prostor
- Atributi klase
- Upiti
- Prečice
- Relacije

11.1 SEGMENTI I KLASSE

Reč je o delu prozora brauzera u kojem je prikazana kompletna struktura programske opreme COBISS3.

U segment COBISS3/Katalogizacija uključene su klase:

- **Bibliografski zapis**
- **Normativni zapis (CONOR)**
- **CORES**
- **Numeratori u katalogizaciji**

Ispred naziva svake klase nalazi se ikona s njenom slovnom oznakom, i to "B1" za bibliografski zapis, "Cn" za normativni zapis, "Cr" za zapis iz baze podataka CORES i "Nu" za numeratore u katalogizaciji. Ikona za klase je zelene boje i označava zapise u MARC formatu.

Nakon izbora klase, u segmentu COBISS3/Katalogizacija možemo izabrati sledeće metode:

- metodu **Klasa / Novi objekt** za definisanje numeratora (v. pogl. 11.1.9) – metoda je na raspolaganju samo kod klase **Numeratori u katalogizaciji**
- metodu **Klasa / Pretraži** ili metodu **Klasa / Pretraži po ključu** za pretraživanje zapisa izabrane klase (v. pogl. 4 ili pogl. 11.1.1)
- metodu **Klasa / Pošalji iz reda za ispis** za slanje zapisa iz reda za ispis na destinacije (v. priručnik *Osnovna uputstva COBISS3*, pogl. 4.5)
- metodu **Klasa / Dodaj u red za ispis** za dodavanje izabranih zapisa u red za ispis (v. priručnik *Osnovna uputstva COBISS3*, pogl. 4.6.1.1)
- metodu **Klasa / Pošalji** za slanje izabranih zapisa na destinacije (v. priručnik *Osnovna uputstva COBISS3*, pogl. 4.5)
- metodu **Klasa / Prikazi rezultata pretraživanja** za definisanje prikaza rezultata pretraživanja (v. pogl. 4.5 i pogl. 11.1.2)
- metodu **Klasa / Interfejs za katalogizaciju** za otvaranje interfejsa za katalogizaciju (v. pogl. 11.1.4)
- metodu **Klasa / Pripremi zapise za ispis** za štampanje većeg broja zapisa istovremeno (v. pogl. 11.1.5) – metoda nije na raspolaganju kod zapisa iz baze podataka CORES
- metodu **Klasa / Prikaži informacije o bazi podataka** za prikazivanje informacija o bazi podataka (v. pogl. 11.1.6)
- metodu **Klasa / Katalog** za pretraživanje građe i prikaz izabranih bibliografskih zapisa ili pripadajućih podataka o fondu iz lokalne baze podataka u COMARC formatu (v. priručnik *COBISS/Međubiblioteka pozajmica*, pogl. 2.2 i priručnik *COBISS3/Pozajmica*, pogl. 4.11)

- metodu **Klasa / Eksportuj zapise** za eksport zapisa u različitim formatima (v. pogl. 11.1.7) – metoda je na raspolaganju samo kod klase **Bibliografski zapis**
- metodu **Klasa / Verifikacija tipologije** za potvrđivanje tipologije, odnosno za otključavanje već potvrđene tipologije (v. pogl. 11.1.8) – metoda je na raspolaganju samo kod klase **Bibliografski zapis**

Savet:

Metode iz menija **Klasa** možemo izabrati i iz priručnog menija.

11.1.1 Pretraživanje po ključu

Za pretraživanje po ključu koristimo jedinstveni identifikacioni broj zapisa (npr. COBISS.XX-ID za bibliografski zapis).

Postupak

1. U potprozoru **Segmenti i klase** označimo odgovarajuću klasu i zatim izaberemo metodu **Klasa / Pretraži po ključu**.

Otvora se prozor **Pretraživanje po ključu**.

Savet:

Prozor **Pretraživanje po ključu** najbrže otvaramo ako pritisnemo tipku <F4>, nakon izbora klase ili kliknemo ikonu u redu alata ili dva puta kliknemo klasu.

2. Upišemo identifikacioni broj bibliografskog ili normativnog zapisa.
3. Kliknemo dugme **U redu**.
Zapis se prenese na radni prostor.

Upozorenje:

*U klasi **Bibliografski zapis** po ključu možemo pretraživati samo po identifikacionim brojevima bibliografskih zapisa koji se nalaze u lokalnoj bazi podataka.*

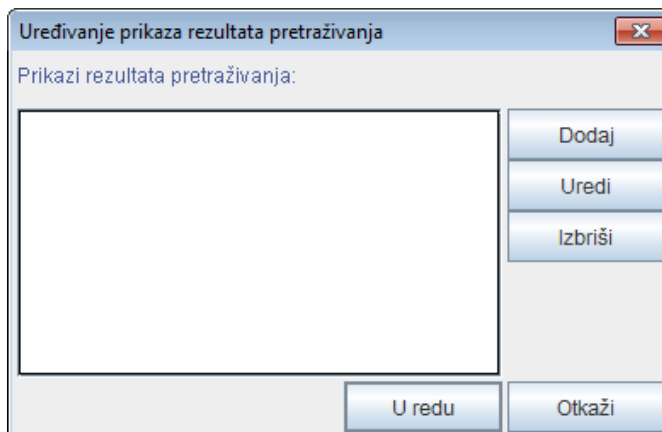
11.1.2 Prikazi rezultata pretraživanja i unapred definisani atributi

Za pojedinu klasu u brauzeru možemo definisati različite vrste prikaza u kojima ispisujemo rezultate pretraživanja u pretraživaču.

Postupak

1. U potprozoru **Segmenti i klase** označimo odgovarajuću klasu i zatim izaberemo metodu **Klasa / Prikazi rezultata pretraživanja**.

Otvara se prozor **Uređivanje prikaza rezultata pretraživanja** sa spiskom prikaza koje smo prethodno definisali. U početku je spisak prazan.

Slika 11.1-1: Prozor Uređivanje prikaza rezultata pretraživanja

2. Dodajemo novu vrstu prikaza ili postojeći prikaz promenimo (v. pogl. 11.1.2.1) ili izbrišemo (v. pogl. 11.1.2.2).
3. Kliknemo dugme **U redu**.

Upozorenje:

Definisani prikazi rezultata pretraživanja povezani su sa korisničkim imenom.

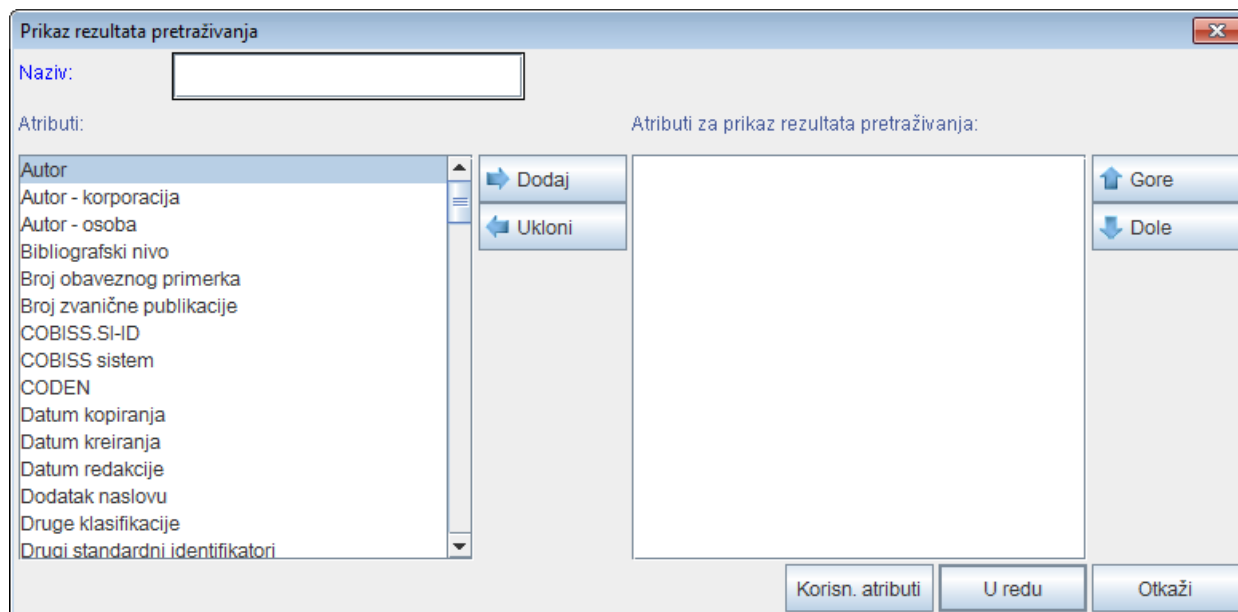
11.1.2.1 Dodavanje i menjanje prikaza rezultata pretraživanja

Spisak prikaza rezultata pretraživanja, koji smo definisali za izabranu klasu, možemo dopuniti novim prikazom ili možemo promeniti već definisan prikaz.

Postupak

1. Za **dodavanje** novog prikaza u prozoru **Uređivanje prikaza rezultata pretraživanja** kliknemo dugme **Dodaj**, a za **menjanje** već definisanog prikaza, koji smo označili u spisku, dugme **Uredi**.

Otvara se prozor **Prikaz rezultata pretraživanja**.

Slika 11.1-2: Prozor Prikaz rezultata pretraživanja

2. Kod "Naziv" upišemo ili promenimo naziv prikaza.
3. Odredimo atribute prikaza.

Ako atribut želimo da **dodamo** u atribute prikaza, označimo ga u spisku "Atributi" i kliknemo dugme **Dodaj**.

Ako atribut želimo da **uklonimo** sa spiska "Atributi za prikaz rezultata pretraživanja", označimo ga i kliknemo dugme **Ukloni**.

4. Po potrebi, uredimo redosled atributa prikaza. Atribut pomaknemo jedan red više ili niže, tako što ga označimo i kliknemo dugme **Gore** ili **Dole**.

Savet:

Ako želimo da definišemo dodatne atribute ili da dodatno definisane atribute promenimo ili izbrišemo, kliknemo dugme **Korisn. atributi**.

Otvora se prozor **Korisnički atributi** u kojem možemo dodavati ili menjati atribute (v. pogl. 11.1.3.1) ili ih brisati (v. pogl. 11.1.3.4).

5. Kliknemo dugme **U redu**.

Spiskovi unapred definisanih atributa sa odgovarajućim poljima i potpoljima, iz kojih se mogu ispisivati podaci u prikazu rezultata pretraživanja u bibliografskim bazama podataka, u normativnoj bazi podataka i u bazi podataka CORES, nalaze se u dodacima E.1, E.2 i G.9.

11.1.2.2 Brisanje prikaza rezultata pretraživanja

Prikaze rezultata pretraživanja brišemo u prozoru **Uređivanje prikaza rezultata pretraživanja**.

Ako je za eksport zapisa upotrebljena posebna datoteka (v. korak 3), program nas na to upozorava. Kliknemo dugme **U redu**, ako želimo da nastavimo.

Ispiše se poruka da je postupak za eksport zapisa u izabranom formatu započeo i obaveštenje da ćemo o završenom postupku biti obavešteni e-poštom. Prozor zatvaramo klikom na dugme **U redu**.

Upozorenje:

U biblioteci se u isto vreme može izvoditi samo jedan postupak za eksport zapisa.

*Ako tokom **izvođenja** postupka za eksport aktiviramo još jedan postupak, dobićemo obaveštenje da sa eksportom moramo da sačekamo dok prvi postupak ne bude završen. U poruci je navedeno i ime korisnika koji je aktivirao eksport, naziv datoteke i vreme početka postupka. Prozor zatvaramo klikom na dugme **U redu**.*

*Ako se postupak za eksport zapisa još **ne izvodi** (pripremljen je, ali će se aktivirati kasnije), a mi aktiviramo još jedan eksport, dobijamo obaveštenje da se odlučimo da li ćemo prvi postupak otkazati i aktivirati novi (dugme **Da**) ili ćemo izvesti prvi postupak (dugme **Ne**). U poruci je navedeno i ime korisnika koji je aktivirao eksport, naziv datoteke i predviđeno vreme početka postupka.*

Kada je postupak za eksport zapisa završen, e-poštom dobijamo obaveštenje u kojem je navedena i lokacija datoteke s tim zapisima.

Potražimo datoteku u kojoj su pohranjeni zapisi iz eksporta. Datoteka je komprimovana (zip) i može biti tipa *mrc* ili *xml*.

Mogućnosti ...

Eksport zapisa u formata MARC 21 i Dublin Core preko segmenta COBISS3/Ispisi namenjen je eksportu do 2.000 zapisa, dok su eksporti iz klase **Bibliografski zapis** namenjeni većem broju zapisa.

11.1.8 Verifikacija tipologije

Dokumentima/delima možemo da potvrdimo i da zaključamo tipologiju ili da otključamo već potvrđenu tipologiju. To možemo učiniti samo u COBIB-u.

Za verifikaciju tipologije potrebna nam je privilegija KAT_LOCKTD.

Postupak

1. U potprozoru **Segmenti i klase** označimo klasu **Bibliografski zapis** i zatim izaberemo metodu **Klasa / Verifikacija tipologije**.

Otvara se prozor **Pretraživanje – Bibliografski zapis (COBIB)**.

2. Upišemo odgovarajući zahtev za pretraživanje i izvedemo pretraživanje.
3. Označimo odgovarajući zapis ili više zapisa na spisku rezultata pretraživanja i kliknemo dugme **Izaberi**.

Otvara se prozor **Verifikacija tipologije: tekući br. nn**. U gornjem delu prozora, u formatu COMARC/B, prikazan je prvi od izabranih zapisa, a u

donjem delu prozora ispisuje se tipologija (ako postoji u zapisu) ili je taj prostor prazan.

4. Ako želimo da potvrdimo i zaključamo tipologiju, kliknemo dugme **Zaključaj**, a ako želimo da odključamo već potvrđenu tipologiju, kliknemo dugme **Otključaj**.

U donjem delu prozora ispisuje se odgovarajuća poruka.

5. Kliknemo dugme **Napred**.

Prikazuje se sledeći od bibliografskih zapisa koje smo izabrali sa spiska rezultata pretraživanja.

6. Kada završimo sa zaključavanjem, odnosno odključavanjem tipologija, kliknemo dugme **Izlaz**. Tim dugmetom možemo takođe bilo kada da prekinemo postupak.

U prozoru **Poruka** ispisuje se broj promenjenih zapisa.

11.1.9 Numeratori

U bibliografskoj bazi podataka i normativnim bazama podataka, za pojedina potpolja možemo definisati numeratore.

Za definisanje i uređivanje numeratora potrebna nam je privilegija KAT_EDITTYPE.

Upozorenje:

Nacionalne biblioteke, koje unose broj u nacionalnoj bibliografiji (polje 020) i broj obaveznog primerka (polje 021), u tim poljima mogu imati sistemski definisane numeratore.

11.1.9.1 Dodavanje numeratora

S obzirom na zahteve, podešavamo onoliko numeratora koliko nam je potrebno za definisanje pojedinih brojeva.

Postupak

1. Označimo klasu **Numeratori u katalogizaciji**.
2. Izaberemo metodu **Klasa / Novi objekt**.

Otvora se prozor **Numeratori u katalogizaciji**.

Slika 11.1-7: Prozor Numeratori u katalogizaciji

3. Kod "Naziv" upišemo kratku oznaku numeratora.
4. Kod "Vrsta zapisa" iz padajućeg spiska izaberemo vrstu zapisa (npr. bibliografski zapis).
5. Kod "Potpolje" unesemo potpolje u kojem se može aktivirati numerator (npr. 020b, 021b itd.).
6. Kod "Sledeća vrednost" unesemo sledeći broj koji će se s numeratora preneti u potpolje.
7. Kod "Najviša vrednost" unesemo najviši broj koji može da ima numerator.
8. Kod "Dužina" odredimo broj mesta na kojima se upisuje broj, uključujući prethodne nule. Ako dužinu ne upišemo, broj se u potpolje upisuje bez prethodnih nula.

Upozorenje:

Maksimalni dozvoljeni broj mesta je 10.

9. Kod "Prefiks" možemo da upišemo tekst koji se upisuje u potpolje ispred broja.
10. Za unos napomena kliknemo dugme **Napomena**.
11. Kada želimo da omogućimo upotrebu numeratora, označimo okvir za aktiviranje "Aktivnost".

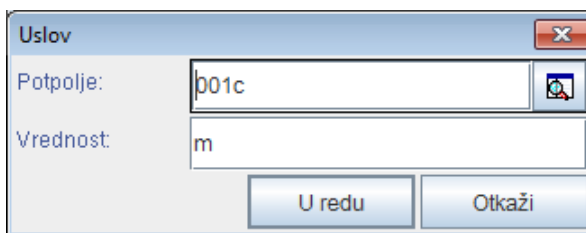
12. Unesemo uslove za izbor numeratora (v. pogl. 11.1.9.1.1).
13. Pohranimo podatke tako što kliknemo dugme **U redu**.

11.1.9.1.1 Unos uslova za numerisanje

Ako želimo da program ponudi određeni numerator, zapis mora da ispunjava uslove za numerisanje. Program će ponuditi numerator kod zapisa koji će imati sve tražene uslove (određeno potpolje i njegovu vrednost).

Postupak

1. U prozoru **Numeratori u katalogizaciji** kliknemo dugme **Novi objekt**.
Otvara se prozor **Uslov** za dodavanje potpolja i njegove vrednosti.

Slika 11.1–8: Unos uslova za numerisanje

2. Kod "Potpolje", iz šifrnika izaberemo potpolje.
3. Kod "Vrednost" upišemo vrednost iz šifrnika za izabrano potpolje.
4. Kliknemo dugme **U redu**.
5. Ako želimo, možemo uneti sledeći uslov, kao što je opisano u koracima od 1 do 4.

DR=	Datum poslednjeg ažuriranja	frazno	---
ID=	Identifikacioni broj zapisa	frazno	---
LN=	Lokalni broj	frazno	---
RE=	Poslednji redaktor zapisa	frazno	---

² Prilikom kreiranja novog zapisa indeksira se datum kreiranja zapisa, a prilikom preuzimanja zapisa iz COBIB-a ili iz mreže COBISS.Net u lokalnu bazu podataka datum preuzimanja zapisa.

A.1.2.2 Bibliografski podaci

Tabela A.1-4: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – bibliografski podaci

Prefiks	Značenje	Pretraž.	Potpolja
AU= ³	Autor – osoba	frazno	700abcdf–702abcdf, 900abcdf–902abcdf, 903abcdf, 904abcdf
CB=	Autor – korporacija	frazno, NSB/NSE	710ab–712ab, 910ab–912ab
CL=	Zbirka	frazno, NSB/NSE	225adefhiv
CP=	Kraj sastanka/dodatak nazivu korporacije	frazno, NSB/NSE	710ce–712ce, 910ce–912ce
GM=	Opšta oznaka građe	frazno	200b, 539b
HE= ³	Autor – jedinstvena personalna odrednica	frazno	700abcdf–702abcdf, 904abcdf
IS=	Broj sveske	rečima	215h
NM=	Proizvođač	frazno, NSB/NSE	210g
PM=	Mesto proizvodnje	frazno, NSB/NSE	210e
PP= ⁴	Mesto izdavanja	frazno	210a, 620abcd
PU=	Izdavač	frazno, NSB/NSE	210c
PY= ⁵	Godina izdavanja	frazno	100cd
P2= ⁶	Završna godina izdavanja	frazno	100d
TI= ⁷	Naslov	frazno, NSB/NSE	200acdehi, 501a, 503a, 510ai, 512ae, 513ai, 514a–517a, 518ae, 520aehi, 530a, 531ab, 532a, 540a, 541a, 996h, 997h
TO=	Naslov originala	frazno, NSB/NSE	500ahi
SO= ⁸	Naslov izvora	frazno	200ai

³ Potpolja a, b, c, d i f pojedinog polja indeksiraju se kao jedna fraza u obliku "a, b d, c, f". Zato se preporučuje da prilikom pretraživanja sa AU= ili HE= izraz za pretraživanje skraćujemo znakom "*".

⁴ Potpolja u polju 620 indeksiraju se kao fraza tako što se potpolju d dodaju potpolja a, b i c. Interpunkcija između potpolja je znak "/".

⁵ Sa PY= indeksira se potpolje 100d, ako se kod u potpolju 100b razlikuje od "b" ili "j". Ako je kod u 100b jednak "f" ili "g", indeksiraju se i sve godine između godine u 100c i godine u 100d.

⁶ Sa P2= indeksira se potpolje 100d, ako je u potpolje 100b upisan kod "b".

⁷ Potpolja 531ab indeksiraju se kao jedna fraza u obliku "a b". U vezi sa indeksiranjem potpolja 996/997h v. nap. 1.

⁸ Potpolja 200ai u zapisima za serijske publikacije indeksiraju se kao jedna fraza u obliku "a. i". Zato se preporučuje da, prilikom pretraživanja sa SO=, izraz za pretraživanje skraćujemo znakom "*".

A.1.2.3 Identifikacioni podaci

Tabela A.1-5: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – identifikacioni podaci

Prefiks	Značenje	Pretraž.	Potpolja
AR=	Broj normativnog zapisa	frazno	7003–7023
BI= ⁹	Oznake zapisa	rečima i frazno	830a, 992bx, 993 (sva potpolja)
BN= ¹⁰	ISBN	frazno	010az, 996h, 997h
CD=	CODEN	frazno	040a
CX=	ISSN zbirke	frazno	225x
HI=	Hijerarhija	frazno	4611–4641
NB= ¹¹	Broj u nacionalnoj bibliografiji	frazno	020ab
NP= ¹²	Druge identifikacione oznake	rečima i frazno	001e, 012a, 013az ¹³ , 017az, 022a, 071a, 856g
OI=	Broj obaveznog primerka	frazno	021b
OR=	Broj originalnog zapisa	rečima	001x
SC=	Poništeni ISSN	frazno	011myz
SF=	Neverifikovani ISSN	frazno	011f
SN=	ISSN za članak	frazno	011as
SP=	ISSN	frazno	011ec
SL=	ISSN-L	frazno	011l

⁹ Potpolja 830a i 992b indeksiraju se rečima, a potpolje 992x i sva potpolja u polju 993 frazno.

¹⁰ Sadržaj se indeksira bez crtica. Ako je u potpolju 010a 10-cifreni broj (10 cifara bez crtica), programski se izračunava odgovarajući 13-cifreni broj i dodaje se u indeks. Ako je prvih pet znakova u potpolju 996h, odnosno 997h, jednako "ISBN ", broj ISBN, koji sledi nakon tih znakova, indeksira se sa BN=, a u suprotnom se potpolje 996h, odnosno 997h, indeksira sa /TI i TI=.

¹¹ Sadržaj potpolja 020a i 020b, koja su odvojena razmakom, indeksira se kao jedna fraza. Potpolje b dodatno je indeksirano i samostalno.

¹² Potpolja 001e, 013az, 017az, 022a i 856g indeksiraju se frazno, potpolje 012a rečima, a 071a rečima i frazno.

¹³ Sadržaj potpolja 013a i 013z indeksira se sa crticama i bez njih. Ako je u potpolju 013a ili 013z 10-cifreni broj (10 cifara bez crtica), programsko se izračunava odgovarajući 13-cifreni broj i dodaje se u indeks.

A.1.2.4 Podaci o sadržaju (predmetne odrednice, klasifikacija)

Tabela A.1-6: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – podaci o sadržaju

Prefiks	Značenje	Pretraž.	Potpolja
PN= ¹⁴	Predmetna odrednica – lično ime	frazno	600abcdef, 960abcdef
CS=	Predmetna odrednica – naziv korporacije	frazno	601ab, 961ab
FN=	Predmetna odrednica – porodično ime	frazno	602a, 962a
TS=	Predmetna odrednica – naslov	frazno	605ai, 965ai
TN=	Tematska predmetna odrednica	frazno	606a, 966a
GN=	Geografska predmetna odrednica	frazno	607a, 967a
CH=	Vremenska predmetna odrednica	frazno	608a, 968a
FS=	Formalna predmetna odrednica	frazno	609a, 969a
DX=	Tematska pododrednica	frazno	600x–609x, 960x–969x
DY=	Geografska pododrednica	frazno	600y–609y, 960y–969y
DW=	Formalna pododrednica	frazno	600w–609w, 960w–969w
DZ=	Vremenska pododrednica	frazno	600z–609z, 960z–969z
DU=	Slobodno oblikovane predmetne odrednice	frazno	610az
SU=	Predmetne odrednice	frazno	600–610, 960–969 (sva potpolja)
DE= ¹⁵	Predmetne odrednice (kontrolisane)	frazno	600–609, 960–969 (sva potpolja)
GE=	Ključne reči – NUK	frazno	627a
DC=	UDK	frazno	675au
OC= ¹⁶	Druge klasifikacije	frazno	686a2

¹⁴ U vezi sa indeksiranjem polja 600 i 960 v. nap. 3.

¹⁵ Prefiksom DE= ne pretražujemo u samostalnom dodatnom indeksu, već u indeksima PN=, CS=, FN=, TS=, TN=, GN=, CH=, FS=, DX=, DY=, DW=, DZ=. Funkcija pregled pojmova je onemogućena.

¹⁶ Prva reč iz potpolja 6862 i sadržaj potpolja 686a indeksiraju se kao jedna fraza, dodat je samo razmak. Ako potpolje 6862 nije uneto, indeksira se samo sadržaj potpolja 686a, ispred kojeg su dodati "---" i razmak.

A.1.2.5 Kodirani podaci

Tabela A.1-7: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – kodirani podaci

Prefiks	Značenje	Pretraž.	Potpolja
AC= ¹⁷	Kod za vrstu autorstva	frazno	7004–7024, 7104–7124, 9104–9124
AS=	Šifra istraživača	frazno	7007–7027
CC=	Kod za vrstu sadržaja	frazno	105bc, 110d, 140d
CO=	Država/regija izdavanja	frazno	102ab
DT= ¹⁸	Bibliografski nivo	frazno	001c
FC=	Šifra ustanove/organizacije	frazno	7008–7028, 7108–7128
FQ=	Učestalost izlaženja	frazno	110b
FR= ¹⁹	Fizički oblik	frazno	001b, 115agk, 116ag, 117a, 124b,

			126a, 128a, 135b
GP=	Kod zvanične publikacije	frazno	100f
IC=	Kod za ilustracije	frazno	105a, 140a
LA=	Jezik	frazno	101a
LC=	Kod za književni oblik	frazno	105fg, 140ef
LO=	Jezik originala	frazno	101c
MC=	Mikrooblici – kodovi	frazno	130a
RS= ²⁰	Status zapisa	frazno	001a, 998e
RT= ²¹	Vrsta zapisa	frazno	001b
SS=	Status kontinuiranog izvora	frazno	100b
TA=	Kod za predviđene korisnike	frazno	100e
TD=	Tipologija dokumenata/dela	frazno	001t
TY=	Vrsta kontinuiranog izvora	frazno	110a
UC=	UDK za pretraživanje	frazno	675c
UG=	UDK grupa	frazno	675b
US=	UDK statistika	frazno	675s
EA= ²²	E-pristup	frazno	0172, 856u

¹⁷ Prefikse za pretraživanje AU=, AC=, FC= i AS=, umesto operatorom AND možemo povezivati operatorom (W). Pri tom, prefikse moramo pisati u unapred navedenom redosledu. Ako prefiks AC= ili FC= izostavimo, upotrebimo operator (2W). Rezultat takvog pretraživanja su samo zapisi u kojima su traženi podaci u istom polju 7XX.

Primeri zahteva za pretraživanje:

AU=Kos, Vinko* (W) AC=730

Pretražujemo zapise u kojima je autor Vinko Kos naveden kao prevodilac.

AU=Rozman, Ivan* (W) AC=991 (W) FC=3-2*

Pretražujemo zapise u kojima je Ivan Rozman naveden kao mentor na jednom od fakulteta Univerziteta u Mariboru.

AU=Rozman, Ivan* (2W) FC=3-2*

Pretražujemo zapise u kojima je Ivan Rozman naveden kao autor na jednom od fakulteta Univerziteta u Mariboru.

AC=991 (2W) AS=08067

Pretražujemo zapise u kojima je istraživač sa šifrom 08067 naveden kao mentor.

Operator AND kod takvog pretraživanja često nije dovoljno precizan.

Primer zahteva za pretraživanje:

AU=Gradišnik, Branko* AND AC=730

Našli bismo knjige čiji je autor Branko Gradišnik i knjige drugih autora koje je Gradišnik preveo.

¹⁸ Indeksiraju se svi kodovi iz potpolja 001c, osim kodova "m" i "a".

¹⁹ FR= uključuje kod za vrstu zapisa (**001b**) i kodove koji određuju pojedinu vrstu neknjižne građe:

- Potpolje **115g** (građa za video projekcije, film – fizički oblik): ispred sadržaja potpolja dodati su kodovi "g" (kod za video projekcije, filmsku i video građu u 001b) i "a" (kod za film u 115a) ili "b" (kod za video projekcije u 115a).

Primeri zahteva za pretraživanje:

FR=gac

Pretraživanje filmova u kaseti.

FR=ga*

Pretraživanje filmova.

- Potpolje **115k** (video snimak – fizički oblik): ispred sadržaja potpolja dodati su kodovi "g" (kod za video projekcije, filmsku i video građu u 001b) i "c" (kod za video snimak u 115a).

Primer zahteva za pretraživanje:

FR=gcc

Pretraživanje video snimaka na video kaseti.

FR=gc*

- Pretraživanje video snimaka.
- Potpolje **116a** (grafika – posebna oznaka građe): ispred sadržaja potpolja dodat je kod "k" (kod za grafiku u 001b).
Primer zahteva za pretraživanje:
FR=ke
Pretraživanje fotonegativa (kod "e").
  - Potpolje **116g** (grafika – oznaka namene): ispred sadržaja potpolja dodat je kod "k" (kod za grafiku u 001b).
Primer zahteva za pretraživanje:
FR=kae
Pretraživanje razglednica (kod "ae").
  - Potpolje **117a** (trodimenzionalni proizvodi i predmeti – posebna oznaka građe): ispred sadržaja potpolja dodat je kod "r" (kod za trodimenzionalne proizvode i predmete u 001b).
Primer zahteva za pretraživanje:
FR=raq
Pretraživanje igračaka (kod "aq").
  - Potpolje **124b** (kartografska građa – oblik kartografske jedinice): ispred sadržaja potpolja dodat je kod "e" (kod za štampanu kartografsku građu u 001b).
Primer zahteva za pretraživanje:
FR=ed
Pretraživanje geografskih karata (kod "d").
  - Potpolje **126a** (zvučni snimci – oblik): ispred sadržaja potpolja dodat je kod "i" (kod za nemuzičke zvučne snimke u 001b) ili "j" (kod za muzičke zvučne snimke u 001b).
Primer zahteva za pretraživanje:
FR=ja
Pretraživanje muzičkih izvođenja na gramofonskih pločama (kod "a").
  - Potpolje **128a** (oblik kompozicije): ispred sadržaja potpolja dodat je kod iz potpolja 001b, i to "c" (štampane muzikalije), "d" (rukopisne muzikalije) ili "j" (muzički zvučni snimci).
Primeri zahteva za pretraživanje:
FR=cmr
Pretraživanje notnog zapisa za marš.
FR=jmr
Pretraživanje zvučnog zapisa za marš.
  - Potpolje **135b** (elektronski izvori – fizički oblik): ispred sadržaja potpolja dodat je kod "l" (elektronski izvori) iz potpolja 001b.
Primer zahteva za pretraživanje:
FR=li
Pretraživanje online elektronskih izvora.
- ²⁰ Sa RS= indeksira se potpolje **001a**, ako je upisan kod "i", "p", "r" ili "d".
Primer zahteva za pretraživanje:
RS=p
Pretraživanje CIP-zapisa.
- I potpolje **998e** (indikator nabavke) indeksira se sa RS=. Prefikse SI=, RS= i AM= možemo povezati sa operatorom (W). Pri tom, prefiksi moraju biti u navedenom redosledu. Ako izostavimo prefiks RS=, upotrebimo operator (2W). Rezultat takvog pretraživanja biće samo oni zapisi u kojima se traženi podaci nalaze u istom polju 998. To je posebno značajno za ustanove koje izveštavaju za druge ustanove.
- Primer zahteva za pretraživanje:
RS=o
Pretraživanje trenutno naručenih serijskih publikacija. Prilikom pretraživanja sigla nije značajna kod lokalnih baza podataka onih ustanova koje ne izveštavaju za druge ustanove.
SI=50003 (W) RS=o (W) AM=a
Pretraživanje trenutno naručenih serijskih publikacija čiji je način nabavke kupovina u Centralnoj medicinskoj knjižnici (CMK) sa siglo 50003. Komanda je logična samo u lokalni bazi podataka CMK.
SI=50202 (W) RS=93

Pretraživanje deziderata za 1993. godinu u ustanovi sa siglom 50202. Komanda je logična samo u lokalnoj bazi podataka ustanove koja izveštava za tu ustanovu.

SI=50001 (2W) AM=a

Pretraživanje serijskih publikacija čiji je način nabavke kupovina u NUK-u (sigla 50001).

²¹ Sa RT= se indeksira potpolje **001b**, ako nije upisan kod "a".

Primer zahteva za pretraživanje:

RT=c

Pretraživanje štampanih muzikalija.

Sufiksom /BMA možemo ograničiti pretraživanje na zapise kod kojih je u potpolje 001b upisan kod "a" i potpolje 130a nije uneto.

Postoji i negacija prethodnog /NBM koja pretraživanje ograničava samo na neknjižnu građu.

Primer zahteva za pretraživanje:

AU=Cankar, Ivan*/BMA

²² Zahtevom za pretraživanje *EA=1* pretraživanje ograničavamo na zapise za izvore koji imaju samo e-pristup (postoji potpolje 0172 s vrednošću "doi" ili postoji potpolje 856u s vrednošću drugog indikatora 0 – *Elektronski izvor* ili 1 – *Elektronska verzija*).

A.1.2.6 Podaci o stanju fonda

Tabela A.1-8: Dodatni indeksi u bibliografskim bazama podataka – podaci o stanju fonda

Prefiks	Značenje	Pretraž	Potpolja
AM= ²³	Način nabavke	frazno	998v
CN=	Broj za pozajmicu	frazno	9969, 9979
DA=	Datum inventarisanja	frazno	996o, 997o
DS= ²⁴	Primalac za poklon ili razmenu	frazno	9968, 9978
FI=	Finansijer	frazno	9964, 9974
IN=	Inventarski broj	frazno	996f, 997f
IR=	Inventarske napomene	rečima	996r, 997r
LI=	Stepen dostupnosti	frazno	996p, 997p
ND= ²⁵	Broj i datum (računa ...)	frazno	996xyz017, 997xyz017
SD=	Datum statusa	frazno	996t, 997t
SG= ²⁶	Signatura	frazno	996d, 997d, 998d
SI= ²⁷	Sigla	frazno	998b
SR=	Dobavljač	frazno	9962, 9972
ST=	Status	frazno	996q, 997q
TM= ²⁸	Preusmeravanje građe	frazno	996e, 997e
DP= ²⁹	Odeljenja	frazno	996de, 997de
NH=	Zapisi bez podataka o fondu	rečima	---

²³ Za povezivanje prefiksa AM= s prefiksima SI= i RS= v. nap. 20.

²⁴ Možemo pretraživati po elementu 3 – *naziv institucije* ili po elementu 4 – *datum slanja*. Nakon prefiksa DS= upišemo oznaku elementa i zatim pojam za pretraživanje.

Primeri zahteva za pretraživanje:

DS=3British Library*

DS=4199306*

²⁵ Možemo pretraživati po elementima potpolja 996/997x (*b – broj narudžbine, X – napomena narudžbine*), 996/997y (*g – broj dobavnice/spiska, h – datum dobavnice/spiska*), 996/997z (*j – broj reklamacije*),

k – datum reklamacije, *Z* – napomena reklamacije), 996/9970 (*S* – broj predračuna, *G* – datum predračuna, *C* – cena predračuna), 996/9971 (*m* – broj računa, *q* – datum računa) i 996/9977 (*1* – broj računa, *2* – datum računa). Nakon prefiksa ND= upišemo oznaku elementa i zatim pojam za pretraživanje.

Primeri zahteva za pretraživanje:

ND=jREKLAMAC*

ND=k199309*

ND=mRp 101*

²⁶ Pretraživanje po signaturi:

- Pretraživanje po celoj signaturi (kao što je upisana u potpolje 996/997d).

Primer zahteva za pretraživanje:

SG=f2\n113780\s2002*

- Pretraživanje po elementima za postavku po područjima (*i* – interna oznaka, *u* – UDK slobodan pristup, *a* – ABC i druge oznake – I. deo). Nakon prefiksa SG= upišemo oznaku elementa i zatim pojam za pretraživanje.

Primeri zahteva za pretraživanje:

SG=iST

SG=u681.3*

SG=aCANKAR, I.

- Pretraživanje po elementima za postavku po tekućem broju. Elementi *n* – tekući broj, *f* – format i *l* – oznaka podlokacije u signaturi udruženi su u frazu za pretraživanje tako da nakon elementa *n* sledi razmak, zatim element *f*, zarez i element *l*. Prilikom pretraživanja tekući broj mora da sadrži sedam mesta, tako da ga, po potrebi, dopunimo početnim nulama. Oznaku elementa ne upisujemo.

Primeri zahteva za pretraživanje:

SG=0123210*

SG=0034025 2*

SG=003425 3,A

- Pretraživanje signature iz potpolja 998d. Unosi se u nestrukturisanom obliku, te se zato može pretraživati samo po celoj signaturi. Nakon prefiksa SG= upišemo slovo *c* i zatim pojam za pretraživanje.

Primer zahteva za pretraživanje:

SG=cTP Byte*

²⁷ Za povezivanje prefiksa SI= s prefiksima RS= i AM= v. nap. 20.

²⁸ Možemo pretraživati po elementu *E* – oznaka podlokacije ili po elementu *D* – datum preusmeravanja građe.

Nakon prefiksa TM= upišemo oznaku elementa i zatim pojam za pretraživanje.

Primeri zahteva za pretraživanje:

TM=EPo

TM=D199306*

²⁹ Sa DP= indeksira se redni broj podlokacije koja je određena u lokalnom šifrniku.

Primer zahteva za pretraživanje:

DP=08

Pretraživanje građe, kod koje bar 1 primerak ima oznaku podlokacije koja pripada odeljenju 08.

A.1.3 Sufiksi za limitiranje pretraživanja

U tabeli je prikazan spisak sufiksa kojima dodatno limitiramo pretraživanje.

Tabela A.1-9: Sufiksi za limitiranje pretraživanja u bibliografskim bazama podataka

Sufiks	Značenje	Potpolja
/MON	Monografske publikacije	001c = "m"
/SER	Serijske publikacije	001c = "s"
/ART	Sastavni delovi (članci ...)	001c = "a"
/BMA	Knjižna građa	001b = "a" i 130a ne postoji
/NOMON	Sva građa bez monografskih publ.	
/NOSER	Sva građa bez serijskih publ.	
/NOART	Sva građa bez sastavnih delova	
/NBM	Neknjižna građa	
/godina	Godina izdavanja	
/LAT	Latinica	100l = "ba"
/CIR	Ćirilica	100l = "c*" ili 100l = "oc"

- Pogrešan 2. indikator (polje ???). [5]
- Pogrešan redosled potpolja u polju ???. [38]
- Polja ??? razlikuju se u strukturi. [45]
- Polje ??? je ponovljivo samo za paralelni oblik ličnog imena. [44]
- Polje 035, koje sadrži DLC oznaku, ne može se izbrisati. [26]
- Polje 200 ponavljamo samo za alternativni oblik normativne pristupne tačke. Kod za pismo je obavezan! [35]
- Polje 320 upotrebljavamo samo u opštim tumačnim zapisima (001b = "z"). [9]
- Polje 835 koristimo samo u zapisima s kodom "d" ili "r" u potpolju 001a. [10]
- Polje 990 mora da sadrži sva tri potpolja (a, b, n). [30]
- Polje za povezanu normativnu pristupnu tačku na domaćem jeziku mora da sadrži kod za jezik (7009). [41]
- Potpolje ??? ne sme da sadrži ID zapisa koji je označen kao izbrisan ili razdružen. [28]
- Potpolje ???c sadrži broj. Proverite unos! [32]
- Potreban je unos izvora za pristupnu tačku (810a). [37]
- Preporučujemo unos pristupne tačke u ćirilici. [36]
- Pristupna tačka ??? postoji i u zapisu sa ID=???. [12]
- Pristupna tačka ne sadrži godinu (200f). Proverite kod u potpolju 152a! [34]
- Pristupna tačka sadrži identifikacionu oznaku (200cdf). Proverite kod u potpolju 120b! [31]
- Pristupnu tačku možemo koristiti kao predmetnu odrednicu (106a = "0"). Proverite da li nedostaje podatak u potpolju 200f! [22]
- S obzirom na sadržaj potpolja 001x, zapis mora biti označen kao razdružen (001a = "r"). [4]
- S obzirom na sadržaj potpolja 001x, zapis mora biti označen za brisanje (001a = "d"). [3]
- Tumačna pristupna tačka pogrešno je kodirana u potpolju 100b. [8]
- U polje ??? upisan je pogrešan dan. [24]
- U polje ??? upisan je pogrešan mesec. [24]
- U polju ??? nedostaje potpolje 7. [46]
- U polju ??? potpolje a je obavezno. [23]
- U potpolje ???d unosimo samo rimske brojeve. [33]
- U zapisu sa paralelnim pristupnim tačkama može postojati samo jedno

polje 700. [42]

- Vrednost u potpolju 102a je Salvador. Proverite nacionalnost! [15]
- Za domaće autore preporučujemo unos godine rođenja (190a). [21]
- Zapis sa istim DLC brojem (polje 001) postoji u bazi podataka CONOR (polje 035). [26]
- Zapis sa šifrom istraživača mora se odnositi samo na jednu osobu (120b = "a"). [19]
- Zapis sadrži iste pristupne tačke (polja 200, 400, 500, 700). [6]
- Zapis, označen kao razdružen (001a = "r"), u potpolju 001x mora da sadrži bar dva ID-a. [2]
- Zapis, označen za brisanje (001a = "d"), u potpolju 001x mora da sadrži jedan ID. [1]
- Zapisi, označeni kao izbrisani ili razdruženi, ne smeju da sadrže polja 990. [29]

Tabela B.2-2: Normativna baza podataka – kontrole prilikom pohranjivanja zapisa

	Polje	Greška	Opis
1.	001ax	F	Ako je 001a = "d", onda je u 001x samo jedan ID normativnog zapisa.
2.	001ax	F	Ako je 001a = "r", u 001x su bar dva ID-a, odvojena zarezom.
3.	001ax	F	Ako je u 001x jedan ID, onda je 001a = "d".
4.	001ax	F	Ako su u 001x bar dva ID-a, odvojena zarezom, onda je 001a = "r".
5.	200, 400, 500, 700	W	Ako je potpolje b ispunjeno, proverava se da li 2. indikator ima vrednost 1. Ako potpolje b nije ispunjeno, proverava se da li 2. indikator ima vrednost 0.
6.	200, 400, 500, 700	F	Bar jedno od potpolja abcd u poljima 200, 400, 500 ili 700 mora da bude različito.
7.	200ab, 400ab, 500ab, 700ab	W	Ako je u potpolju a samo inicijal (jedno slovo i tačka), proverava se da li je potpolje b ispunjeno.
8.	001b, 100b	F	Ako je 001b = "z", onda je 100b = "x".
9.	001b, 320	F	Polje 320 ispunjavamo samo ako je 001b = "z".
10.	001a, 835	F	Polje 835 ispunjavamo samo u zapisima označenim za brisanje (001a = "d") ili u razdruženim zapisima (001a = "r").
11.	200abcdf, 200r	F	U bazi CONOR.SI ne smeju da budu dva zapisa sa istim poljem 200abcdf, odnosno sa istom šifrom istraživača (200r).
12.	200abcdf, 400abcdf	W	Proverava se da li u bazi CONOR.XX postoji polje 200 (400) koje se podudara s bilo kojim poljem 400 (200) u bazi. Pri tom se za poređenje uvažavaju potpolja abcdf.
13.	200abcdf	W	Ako prilikom unosa imena u polje 200 to ime već postoji u nekom drugom zapisu, i to s dodatkom, proverava se da

K.1 ISPISIVANJE

K.1.1 Priprema i ispis

Bibliografije i spiskove predmetnih odrednica pripremamo i ispisujemo iz brauzera upotrebom metode **Sistem / Bibliografije, predmetne odrednice ...**

Postupak

Polazimo iz prozora **Bibliografije, predmetne odrednice ...**

1. U delu prozora s grupama definicija otvaramo direktorijum **Vrste ispisa / Bibliografije** i izaberemo grupu u kojoj se nalazi željeni ispis.

Otvora se spisak ispisa.

2. U delu prozora sa spiskom ispisa izaberemo ispis koji želimo da pripremimo.

3. Izaberemo metodu **Ispisivanje / Pripremi ispis ...**

Otvora se prozor **Parametri ispisa**.

Komandno pretraživanje:	py=2014
	Pretraži
Broj pogodaka:	60
Pogoci:	Od: 1 Do: 60
Početni bibliografski broj:	1
Oznaka ispred bibliografskog broja:	
Naslov:	
Format bibliografske jedinice:	ISBD
Registar naslova:	Ne
Imenski registar:	Ne
Uputnice u imenskom registru:	Ne
Predmetni registar:	Ne
Sadržaj:	Ne
Format ispisa:	HTML
E-pošta:	
Sufiks izlazne datoteke:	
Pošalji kao zip datoteku:	Ne
U redu Otkazi Novo pretraživanje	

Slika K.1-1: Primer prozora Parametri ispisa

- U prozoru **Parametri ispisa** odredimo vrednost parametra "Komandno pretraživanje" tako što upišemo zahtev za pretraživanje za izbor građe i kliknemo dugme **Pretraži**. Ako "Komandno pretraživanje" nije prvi parametar ispisa, nastavljamo s korakom 6.

Ako nema rezultata pretraživanja ili zahtev za pretraživanje nije adekvatan, klikom na dugme **Novo pretraživanje** ispraznimo polje za pretraživanje kod "Komandno pretraživanje" i upišemo novi ili dopunjeni niz za pretraživanje.

- Nakon zaključenog pretraživanja, kod "Pogoci" upišemo raspon jedinica koje treba da sadrži bibliografija.
- Odredimo i vrednosti drugih parametara za ispis bibliografije. Pojedini parametri opisani su u priručniku *COBISS2/Ispisi*, pogl. 5.

Ako datoteku s pripremljenom bibliografijom želimo da pošaljemo elektronskom poštom, kod "E-pošta" upišemo elektronsku adresu.

Ako u naziv datoteke s pripremljenom bibliografijom želimo da dodamo svoju oznaku, u polje za unos "Sufiks izlazne datoteke" upišemo izabranu oznaku koja se dodaje u poslednji deo naziva izlazne datoteke. Ako polje ostavimo prazno, u poslednji deo naziva izlazne datoteke dodaju se datum i vreme pripreme te ime korisnika. Oblikuje se naziv datoteke u obliku BIBXXX_ggggmmdd_hhmmss_korisničko_ime.format_ispisa.

- Kliknemo dugme **U redu**.

S obzirom na izabrani format ispisa, bibliografija se otvara u web brauzeru. Imamo mogućnost da datoteku pohranimo na lokalni računar. Ako smo ispunili polje kod "E-pošta", datoteku ćemo primiti na elektronsku adresu kao prilog elektronskoj pošti.

Upozorenje:

Priprema bibliografije sa velikim brojem jedinica može trajati duže vremena.

Mogućnosti ...

Po istom postupku pripremamo i ispile za spiskove predmetnih odrednica, s tim što u levom delu prozora **Bibliografije, predmetne odrednice ...** otvorimo direktorijum **Vrste ispisa** i izaberemo grupu **Predmetne odrednice**.

K.1.2 Pretraživanje pohranjenih datoteka sa ispisima

Pohranjenu datoteku potražimo u brauzeru izborom metode **Sistem / Bibliografije, predmetne odrednice ...**

Postupak

Polazimo iz prozora **Bibliografije, predmetne odrednice ...**

- U delu prozora s grupama definicija otvaramo direktorijum **Vrste ispisa / Bibliografije** i izaberemo grupu u kojoj se nalazi željeni ispis.